

ENONKOSKEN KUNNAN TALOUSARVIO 2025 JA TALOUSSUUNNITELMA 2026-2027

Kunnanhallitus 26.11.2024 § 226
Kunnanvaltuusto 16.12.2024 § x

Sisällysluettelo

1. Kunnanjohtajan katsaus	1
2. Yleinen talouden ja alueiden kehitys.....	2
2.1 Kansantalouden kehitys	2
2.2 Kuntatalouden kehitys	2
2.3 Etelä-Savon maakunnan kehitysnäkymät	3
2.4 Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tulevaisuus	4
2.5 Enonkosken kunnan väestötietoja ja taloudellinen tilanne	5
2.6 Vuoden 2025 talousarvioesityksen lähtökohtia	8
2.7 Käyttötalous (ulkoinen).....	13
2.8 Enonkosken kunnan investoinnit vuodelle 2025	13
2.9 Tulojakauma 2025 (ulkoinen)	13
3. Kunnan kehittämisen lähtökohtia	14
3.1 Verotus, taksat ja valtionosuudet	14
3.2 Lainoitukset	14
3.3 Tulevaisuus	14
3.4 Seuranta.....	14
3.5 Riskienhallinta	15
3.6 Sitovuus.....	16
3.7 Yhteistoiminta	17
4. Henkilöstö	18
5. Enonkosken kunnan kuntastrategia 2022–2025.....	20
5.1 Kuntastrategia ja toimeenpano-ohjelma	20
5.2 Strategiasta johdetut valtuustotason tavoitteet vuodelle 2025	24
5.3 Konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet vuodelle 2025.....	25
6. Käyttötalousosa	27
6.1 Kunnanhallitus.....	27
6.2 Sivistyslautakunta.....	36
6.3 Vapaa-aikalautakunta.....	46
6.4 Tekninen lautakunta	53
7. Investointisuunnitelma	58
8. Rahoituslaskelma.....	60
9. Tuloslaskelma (ulkoinen/sisäinen)	61
10. Talousarvion 2025 määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto (ulkoinen/sisäinen)	62

1. Kunnanjohtajan katsaus

”Uudet kestävät kunnat” on Kuntaliiton ohjelma tulevaisuuden kuntien rakentamiseksi. Kuntaliiton ohjelmassa kuntakentän yhteiseksi visioksi 2030 on kirjoitettu ”Kunta on kuntalaisen koti. Kunta luo hyvän arjen, jossa kuntalaiset otetaan huomioon niin fyysisessä kuin digitaalisessa ympäristössä. Kunta rakentaa tulevaisuutensa pitkäjänteisesti, moninäkökulmaisesti ja muiden kanssa yhteistyössä.”

Edellisessä kappaleessa on hyvin kuvattu sitä, miten paljon kunnilla on tehtäviä ja miten tehtäväkenttä on muuttunut merkittävästi. Tänä päivänä kuntien rooli onkin muuttunut enemmän korjaavista palveluista ennaltaehkäisevään toimintaan. Kunnalla on rooli mm. sivistyspalveluissa, elinkeino- ja työllisyysasioissa, terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden rakentamisessa.

Haluan nostaa kunnan tärkeistä rooleista esille tuon hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden rakentamisen tehtävän. Kuntaliitto tuokin esille, että kuntalaisilla itsellään on ensisijainen rooli omasta ja läheistensä hyvinvoinnista, on kunnalla silti merkittävä rooli hyvinvoinnin mahdollistajana. Kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia voidaan edistää mm. turvallisuudessa, terveellisissä elintavoissa, liikkumisessa sekä kulttuurissa. Yhteistyö asukkaiden, hyvinvointialueiden, järjestöjen ja kunnan eri toimialojen välillä on siksi tärkeässä asemassa. Viestinnän merkitys yhteistyön kehittämisessä on olennainen. Kunnassa tulee huomioida yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, sekä keskittyä huono-osaisuuden ja eriarvoisuuden kierteen vähentämiseen sekä tasapuolisten elämän perusedellytysten luomiseen. Yhteisöllisyys on arvokas voimavara kunnan toiminnassa.

Tulevan vuoden merkittävimpiä muutoksia kunnassa on työllisyyspalveluiden siirtyminen kunnan vastuulle. Toimivilla työllisyyspalveluilla ehkäistään myös syrjäytymistä, vahvistetaan kuntataloutta ja tarjotaan riittävää toimeentuloa alueen asukkaille.

Huolena tulevaisuudessa on sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalvelujen säilyminen Enonkoskella. On hyvä palata sote-uudistuksen alkuperäisiin tavoitteisiin, joita olivat mm. väestöryhmien välisten hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, palvelujärjestelmän oikeudenmukaisuuden lisääminen sekä kustannusten kasvun hillitseminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen rahoituksen supistaminen on johtanut vääjäämättä tilanteeseen, jossa palveluja on jouduttu tai joudutaan karsimaan, vaikka asiakkaiden ja kuntalaisten tarpeet eivät ole samassa suhteessa vähentyneet. Olemme tilanteessa, jossa kuntalaiset ovat äärimmäisen huolissaan sote-palveluista, joita he arjessaan tarvitsevat ja joihin tulisi pystyä luottamaan. Asetetut tavoitteet alkavat olla yhä kauempana, kun palveluihin pääsy on vaikeutunut ja päärooliin nousevat säästöpainet.

Enonkosken kunnan tulevaisuuteen vaikuttavat hyvin monet valtion ratkaisut, mutta myös maailman tilanne. On ensiarvoisen tärkeää, että peruspalvelut Enonkoskella olisivat toimivia ja kuntalaisten tarpeita vastaavia. ”Ison maailman” tapahtumiin emme pysty vaikuttamaan, mutta hyvällä yhteistyöllä, avoimuudella, yhteisöllisyydellä, laadukkailla palveluilla ja taloudellisesti vastuullisella toiminnalla on merkitystä kuntalaisten luottamukseen kuntaa kohtaan.

Viime vuonna tähän aikaan kirjoitin, että tulevaisuutta on kaikkien vaikeuksien keskellä nähdä valoisana, mutta toivottomuudelle ei tule antaa valtaa. Luotan suomalaiseen yhteiskuntaan, sen päättäjiin ja asiantuntijoihin, että vaikeiden aikojen jälkeen edessä on parempia päiviä. Tähän uskon edelleenkin.

Toivotan kaikille kuntalaisille, kunnan henkilöstölle ja täällä vieraileville terveyttä ja turvallista vuotta 2025!

Enonkoski 26.11.2024 Minna Laurio, kunnanjohtaja

2. Yleinen talouden ja alueiden kehitys

2.1 Kansantalouden kehitys

Valtiovarainministeriön julkaisema Kuntatalousohjelma vuodelle 2025 (syksy 2024) tuo esille, että Suomen talouden taantumien pohja näyttäisi olevan ohitettu. Vuositasolla BKT kuitenkin supistuu 0,2 prosenttia vuonna 2024. Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta. Investoinnit kääntyvät kasvuun vuonna 2025. BKT kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026, vaikka julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus vähentävätkin kotimaista kysyntää ja nostavat hintoja. Työllisyys laskee vuonna 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien kysynnän kasvun ja työllisyystoimien ansiosta. Vuoteen 2026 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,1 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7,2 prosenttiin.

Keskipitkällä aikavälillä kokonaistuotannon arvioidaan kasvavan kohtalaisesti. Vuonna 2027 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan noin 1,3 prosenttia ja vuonna 2028 kasvun arvioidaan olevan noin 1,2 prosenttia. Bruttokansantuotteen kehitystä tukee muun muassa yksityisten investointien kasvu, jonka arvioidaan elpyvän markkinakorkojen laskun ja vihreään siirtymään liittyvien panostusten seurauksena.

Julkisen talouden alijäämä on muodostunut syväksi heikon suhdanteen, nopean inflaation, korkomenojen kasvun sekä varautumismenojen kasvun takia. Alijäämä kuitenkin alkaa parantua hitaasti myöhemmin, kun talous toipuu ja sopeutustoimet alkavat vaikuttaa täysipainoisesti.

Vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä syvenee edelleen yltäen 3,7 prosenttiin BKT:sta. Alijäämät syvenevät, kun heikko suhdannetilanne jatkuu, verotulojen kasvu on vaikeaa ja sosiaaliturvamaksujen tuotot supistuvat. Syyskuun alussa voimaan tullut arvonnalisäveron korotus kasvattaa verotuloja, mutta menoja lisäävät kulutusmenojen sekä korko- ja eläkemenojen kasvu. Hallituksen päättämät sopeutustoimet alkavat parantaa julkisen talouden tilannetta, mutta eivät vielä käännekehityksen suuntaa. Työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen heikentää entisestään julkisen talouden rahoitusasemaa.

Vuonna 2025 julkisen talouden alijäämä pienenee 3,2 prosenttiin BKT:sta. Vaikka menoja kasvattaa muun muassa suuret puolustushankinnat, hallitusohjelmassa ja kevään 2024 kehysriihessä päätetyt sopeutustoimet vähentävät menoja ja lisäävät tuloja merkittävästi. Tulevina vuosina rahoitusasema paranee edelleen ja alijäämä asettuu 2,1 prosenttiin BKT:sta vuonna 2028.

Julkisyhteisöjen velka kasvoi 76,6 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2023, ja vuonna 2024 sen odotetaan nousevan yli 80 prosenttiin. Velan nopea kasvu vuonna 2024 johtuu pääasiassa valtion- ja paikallishallinnon alijäämistä sekä heikosta suhdannetilanteesta. Myös ARA-korkotukilainojen lisääntyminen kasvattaa julkista velkaa laskennallisesti. Vuonna 2025 velkasuhteen kasvu hidastuu, kun säästötoimet tulevat voimaan ja taloustilanne paranee. Tämän jälkeen velkasuhteen kasvu hidastuu edelleen ja velkasuhde on ennustejakson lopussa noin 86 prosenttia.

2.2 Kuntatalouden kehitys

Valtiovarainministeriön julkaisun mukaan kuntatalouden kehitysarvion mukaan vuosi 2023 oli kuntataloudessa poikkeuksellinen sote-uudistuksen vuoksi. Kuntatalouden (ml. Ahvenanmaa)

tilikauden tulos oli varsin vahva, 1,7 mrd. euroa, mutta ilman sote-uudistuksen kertaluonteisia verorahoituseriä tulos olisi jäänyt lähelle nollaa.

Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuoteen kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden vuosikatteen arvioidaan romahtavan noin 1,5 mrd. eurolla 3,0 mrd. euroon ja toiminnan ja investointien rahavirran heikkenevän miljardi euroa negatiiviseksi. Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan vuonna 2024 yhteensä lähes 5 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna, sillä kunnallis- ja yhteisöverotuloista poistuu sote-uudistukseen liittyvä noin 1,3 mrd. suuruinen verohäntä ja lisäksi suhdannetilanne hidastaa verotulojen kasvua. Kiinteistöverotulot sen sijaan kasvavat reippaasti, mitä selittää osaltaan hallituksen päätös nostaa maapohjien verotuksen alarajaa. Kuntien saamat valtionosuudet laskevat muun muassa sote-siirtoon liittyvän tarkistuksen sekä hallitusohjelman mukaisen valtionosuuksiin tehtävän indeksisäästön vuoksi.

Toimintamenojen kasvu jatkuu ennustevuosina melko ripeänä, mikä aiheutuu pääasiassa hintojen noususta. Inflaatio on palautunut maltilliselle tasolle, mutta vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämissuunnitelman vuoksi. Kunta-alan palkkasopimukset päättyvät keväällä 2025, ja siksi tarkemmat sopimusratkaisut tuleville vuosille selviävät vasta myöhemmin.

Toimintamenojen hintojen nousun lisäksi myös toimintamenojen volyymi kasvaa poikkeuksellisesti vuonna 2025, mikä aiheutuu TE-palvelu-uudistuksesta. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen entistä suurempi vaikutus kuntien talouteen, ja siten kuntatalous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille. Kuntien tehtävät painottuvat kuitenkin uudistuksen jälkeenkkin lasten ja nuorten palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palvelutarve on laskeva pitkään jatkuneen syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samalla tahdilla. Lisäksi lasten määrään varhaiskasvatuksessa vaikuttaa myös työllisyyden kehitys sekä varhaiskasvatuksen osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina nousussa.

Kuntien valtionosuudet kasvavat vuonna 2025, sillä TE-palveluiden järjestämisestä muodostuu kunnille uusi valtionosuustehtävä, joka rahoitetaan kunnille peruspalveluiden valtionosuuden kautta laskennallista menolisäystä vastaavasti. Valtionosuuksien kasvu jää TE-uudistuksen lisärahoitusta pienemmäksi, sillä valtionosuuksiin tehdään samanaikaisesti vuosina 2025–2027 leikkauksia muun muassa sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vuoksi.

Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkaa budjettikuria tulevina vuosina. Palvelut ja palveluverkko on sopeutettava käytettävissä oleviin tuloihin. Ongelmat osaavan työvoiman saatavuudessa, kiinteistöjen tehokas käyttö, kaupungistuminen, syntyvyyden pienentyminen sekä vihreä siirtymä edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja, joissa yhteistyö korostuu.

2.3 Etelä-Savon maakunnan kehitysnäkymät

Etelä-Savon maakuntaliiton talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025–2027 (Maakuntahallitus 14.10.2024 § 126) maakuntajohtaja tuo esille, että Maakuntaliitto jatkaa taloutensa tasapainottamista vuonna 2025. Maakuntaliiton tavoitteena on toteuttaa tulojen ja menojen tasapaino vuonna 2028.

Syksyn 2024 Pk-yritysbarometri nosti esille Etelä-Savon yritysten keskeisenä haasteena työvoiman saatavuuden. Se on Etelä-Savossa edelleen merkittävä kasvun este monille yrityksille, mikä hidastaa kehitystä ja investointeja. Liikevaihdon kasvunäkymät ovat Etelä-Savossa kuitenkin

keskimäärin hieman paremmat kuin muualla Suomessa. Eteläsavolaisilla yrityksillä on kyky sopeutua olosuhteiden muutoksiin ja vahva halu säilyttää toimintansa vakaana.

Vuonna 2025 maakuntaliiton keskeinen painopiste on EU:n vuosien 2021–2027 ohjelmakauden täytäntöönpano. Etelä-Savon saamalla EU:n rahoituksella tuetaan maakunnan elinvoimaa. Erityistä huomiota kiinnitetään myönnetyn rahoituksen vaikuttavuuteen. Samalla kiinnitetään erityistä huomiota rahoituspäätösten sujuvaan valmisteluun ja rahoitettujen hankkeiden sujuvaan valvontaan ja maksatuksiin. EU-rahoituksen sujuvuuden varmistamiseksi maakuntaliitto kohdentaa vuodelle 2025 lisärahoitusta maakuntavaltuuston 15.6.2023 tekemän päätöksen mukaisesti.

Tuulivoiman rakentamista koskeva 4.vaihemaakuntakaava on tarkoitus hyväksyä vuoden 2024 lopussa maakuntavaltuustossa. Tämän jälkeen vuonna 2025 on tarkoitus jatkaa 3. vaihemaakuntakaavan valmistelua. Kolmannella vaihemaakuntakaavalla täydennetään Etelä-Savon voimassa olevia maakuntakaavoja eri maankäyttömuotojen osalta huomioiden myös tulevaisuuden tarpeet.

Maakuntaliitossa on toteutettu pitkäjänteistä ja järjestelmällistä edunvalvontaa. Tämä työ jatkuu vuonna 2025. Edunvalvontaa tehdään yhdessä sidosryhmien ja erityisesti kuntien kanssa. Maakuntaliitto toimii kuntien edunvalvonnan tukena. Maakuntaliitto tekee tiivistä yhteistyötä itäisen Suomen maakuntien sekä Itä- ja Pohjois-Suomen suuralueen maakuntien kanssa.

Maan hallituksen käynnistämän Itäisen Suomen ohjelman on määrä valmistua vuoden 2024 loppuun mennessä. Vuoden 2025 keskeinen tehtävä on ohjelman täytäntöönpanon varmistaminen. Muita keskeisiä edunvalvonnan painopisteitä vuonna 2025 ovat Etelä-Savon saavutettavuuden parantaminen niin sisäisesti kuin ulkoisesti, EU-aluekehitysvarojen turvaaminen seuraavalla EU-ohjelmakaudella, metsäpoliittisen päätösvallan säilyminen maakunnissa, matkailuun suunnattavien panostusten kasvattaminen, osaamisen ja TKI-toiminnan vahvistaminen, energiapolitiikka, kuntien valtiosuusjärjestelmän uudistus, Etelä-Savon hyvinvointialueen tulevaisuuden turvaaminen sekä monipaikkaisuuden edistäminen.

2.4 Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tulevaisuus

Sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen järjestämisvastuu siirtyi 1.1.2023 alkaen kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille ja HUS-yhtymälle. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut rahoitetaan pääosin valtion rahoituksella. Uudistuksessa valtion osuutta verotuloista nostettiin ja kuntien verotuloja, verotulomenetysten korvauksia sekä valtiosuusuuksia vähennettiin siirtymävaiheessa koko maan tasolla palvelujen järjestämisestä aiheutuneita menoja vastaavasti. Kuntien ja muiden kuntayhtymien järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyivät hyvinvointialueen hallintaan. Toimitiloista tehtiin vuokrasopimukset siten, että ne ovat voimassa ainakin vuoden 2025 loppuun asti. Hyvinvointialueella on oikeus pidentää vuokrasopimuksen voimassaoloaikaa yhdellä vuodella. Siirtymäkaudella vuokra määräytyy niin sanotun vuokra-asetuksen mukaisesti. On vaikeaa ennakoida miten kuntien hyvinvointialueille vuokraamien sote-kiinteistöjen lain mukaisen vuokra-ajan päättyminen vuonna 2026 vaikuttaa kuntien saamiin vuokratuloihin ja sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen.

Hyvinvointialueiden rahoituksen riittämättömyys oli tiedossa jo vuonna 2022, kun hyvinvointialueita alettiin rakentamaan. Inflaatio on vaikeuttanut tilannetta entisestään ja monilla hyvinvointialueilla henkilöstön saatavuusongelmat sekä ostopalvelut ovat heikentäneet taloutta entisestään. Hyvinvointialueiden rahoitus vuodelle 2025 on koko maan tasolla yhteensä noin 26,2 miljardia euroa. Rahoitus kasvaa vuoden 2024 rahoitukseen verrattuna noin 2,2 miljardia euroa. Rahoituksen taso tarkistetaan kahden vuoden viiveellä vastaamaan koko maan tasolla toteutuneita

kustannuksia jälkikäteen. Vuoden 2025 rahoitusta korottaa erityisesti rahoituksen niin sanottu jälkikäteistarkistus, joka on noin 1,41 miljardia euroa vuonna 2025.

Koko maan rahoituksen taso on tarkistettu rahoituslain mukaisella palvelutarpeen kasvulla, mikä korottaa rahoitusta n. 240 miljoonaa euroa. Lisäksi rahoitusta korotetaan valtiovarainministeriön syksyn 2024 ennusteen mukaisella hyvinvointialueindeksillä, joka on 3,00 % vuodelle 2025. Tämä korottaa rahoitusta n. 730 miljoonaa euroa. Rahoituksessa on huomioitu valtion vuoden 2025 talousarvioesityksen mukaiset sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävälainsäädännön muutokset vuodelle 2025. Näiden vaikutus on rahoituksen tasoa noin 270 miljoonaa euroa alentava. Vuoden 2025 rahoituslaskelmassa on huomioitu Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) lopulliset tarvekertoimet vuodelle 2025. Tarvekertoimet vaikuttavat siihen, miten rahoitus kohdentuu aluekohtaisesti.

Painelaskelmassa on huomioitu arvio rahoituksen jälkikäteistarkistuksesta vuosille 2026–2028. Arvio vuoden 2026 jälkikäteistarkistuksesta on muodostettu alueiden raportoimien vuoden 2024 tilinpäätösennustetietojen perusteella, joiden perusteella alijäämää olisi n. 1,4 mrd. euroa v. 2024. Arvio vuosien 2027–2028 jälkikäteistarkistuksesta perustuu oletukseen vuosien 2025–2026 kustannuskehityksestä, jolla alijäämät tulevat aluekohtaisesti katetuksi vuoteen 2026 mennessä.

2.5 Enonkosken kunnan väestötietoja ja taloudellinen tilanne

Enonkosken kunnan väestömäärä on vähentynyt 183 henkilöllä vuosien 2014–2023 välillä. Syyskuussa 2024 väestömäärä Enonkoskella oli 1 291 henkilöä. Väestöryhmien osuudessa nähdään kehitys väestön vanhenemisestä; ikääntyneiden osuus kasvaa ja nuorempien ikäryhmien vähenee.

Väestö 31.12.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Enonkoski	1503	1473	1453	1416	1405	1361	1369	1362	1341	1320

Taulukko Enonkosken väestökehitys v. 2014–2023 ©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2024

Indikaattori ilmaisee kunnassa vakinaisesti asuvan väestön (miehet ja naiset yhteensä) lukumäärän vuoden viimeisenä päivänä. Ne henkilöt, joilla väestötietojärjestelmän mukaan oli kotipaikka Suomessa vuoden lopussa, kuuluvat väestöön kansalaisuudestaan riippumatta, samoin ne Suomen kansalaiset, jotka asuvat tilapäisesti ulkomailla.

Vuosi/ikäryhmä	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
0–6-vuotiaat % väestöstä	6	6,1	6,3	5,6	5	4,6	4,5	4,9	5,1	4,4
7–14-vuotiaat % väestöstä	6,3	6,6	6,1	6,6	6,9	6,8	7,1	7,2	7,8	8,0
15–64-vuotiaat % väestöstä	54,2	52,3	52,2	50,6	50,2	50,7	50,0	48,8	48,4	48,3
65–74-vuotiaat % väestöstä	17,7	19	19	20,4	21	20,4	19,9	20	19,3	18,6
75–84-vuotiaat % väestöstä	11,4	11,4	11,5	11,7	11,8	12,2	12,6	13,2	13,6	14,5
85 vuotta täyttäneet % väestöstä	4,3	4,6	5	5,2	5,1	5,3	6,0	5,9	5,7	6,2

Taulukko Enonkoski 0–85 vuotta täyttäneiden % -osuus väestöstä v. 2014–2023

©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2024

Indikaattori ilmoittaa kunkin ikäryhmän osuuden prosentteina koko väestöstä (miehet ja naiset yhteensä) vuoden viimeisenä päivänä.

Vuosi/ikäryhmä	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
0–6-vuotiaat lkm väestöstä	90	90	91	79	70	63	61	67	69	58
7–14-vuotiaat lkm väestöstä	95	97	88	93	97	93	97	98	105	106
15–64-vuotiaat lkm väestöstä	815	770	758	716	706	690	684	665	649	637
65–74-vuotiaat lkm väestöstä	266	280	276	289	295	277	273	272	259	245
75–84-vuotiaat lkm väestöstä	172	168	167	165	166	166	172	180	183	192
85 vuotta täyttäneet lkm väestöstä	65	68	73	74	71	72	82	80	76	82

Taulukko Enonkoski 0–85 vuotta täyttäneiden lukumäärät väestöstä v. 2014–2023

©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2024

Indikaattori ilmoittaa kunkin ikäryhmän osuuden lukumäärinä koko väestöstä (miehet ja naiset yhteensä) vuoden viimeisenä päivänä.

Yksi ikäpolitiikan käytetyimmistä käsitteistä on huoltosuhte. Huoltosuhteella (elatussuhte) ilmaistaan väestön vanhenemisesta johtuvaa ongelmaa. Demografinen (tai väestöllinen) huoltosuhte ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65 vuotta täyttäneitä on sataa 15–64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on.

Huoltosuhte, demografinen	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Enonkoski	84,4	91,3	91,7	97,8	99	97,2	100,1	104,8	106,6	107,2
Koko maa	57,1	58,2	59,1	60,1	60,8	61,4	61,9	62,4	62,3	61,9

Taulukko Huoltosuhte, demografinen Enonkoskella ja koko maassa vuosina 2014–2023

©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2024

Tilastokeskus on julkaissut uusia kuntakohtaisia väestöennusteita lokakuussa 2024. Väestöennuste kuvaa tulevaa väestönkehitystä. Tilastokeskuksen väestöennuste on trendilaskelma. Väestöennusteet perustuvat havaintoihin syntyvyyden, kuolevuuden ja muuttoliikkeen menneestä kehityksestä. Väestöennusteen laskelmat ilmaisevat lähinnä sen, mihin väestönkehitys johtaa, mikäli se jatkuu nykyisen kaltaisena. Laskelmia ei siis tule tulkita vääjäämättä toteutuvana kehityksenä. Tilastokeskuksen mukaan väestöennusteen tehtävä on tarjota päättäjille työkaluja sen arvioimiseksi, tarvitaanko toimenpiteitä, joilla kehitykseen voidaan vaikuttaa.

Ennusteen mukaan kunnan ja vuonna 2030 enonkoskelaisia on 1 245 henkilöä, mikäli väestökehitys jatkaa nykyisellä tavalla. Ennusteen mukaan Enonkoskella syntyy noin 8 lasta/vuosi seuraavien parinkymmenen vuoden aikana.

Väestö 9/2024	Vuosi	2030	2035	2040	2045
1291	Väestöennuste	1245	1198	1167	1145

Taulukko Enonkosken kunnan väestönkehitysennuste 2030–2045. Lähde: Tilastokeskus väestöennuste 24.10.2024.

ELY-keskus ja TE-palvelut julkaisivat Etelä-Savon työllisyyskatsauksen syyskuussa 2024, josta ilmenee, että Enonkoskella työttömiä työnhakijoita oli 50 henkilöä (34 henkilöä syyskuu 2023) ja työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 9,7 % (6,5 % syyskuu 2023). Alle 25-vuotiaiden työttömien lukumäärää ei ilmoiteta, jos luku on alle viisi henkilöä. Syyskuun 2024 lopussa pitkäaikaistyöttömien (työnhakija, jonka työttömyys kestänyt vähintään vuoden) lukumäärä oli 19 henkilöä (13 henkilöä syyskuu 2023).

Vuosi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettokustannukset yhteensä, 1000 euroa	9 229	9 642	9 222	10 058	10 175	9 922	9 607	Ei päivitetä enää Sotkanetissä →		
Lainakanta, euroa/ asukas	452	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vuosikate, euroa/asukas	571	591	757	456	241	600	1 097	1 330	989	895
Vuosikate, % poistoista	207,7	170,5	215,7	125,9	57,0	124,7	262	318,5	243,1	214,9
Verotulot, euroa / asukas	2 923	3 276	3 127	3 427	3 189	3 463	3 391	3 689	3 846	2 188
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas	3 458	3 460	3 597	3 723	3 797	3 855	4 196	4 091	4 504	1 421
Valtionosuudet % nettokustannuksista	56,3	52,9	56,7	52,4	52,4	52,9	59,8	58,7	57,5	ei vielä tilastoa

Taulukko Enonkosken kunnan talouden tunnuslukuja v. 2014–2023 ©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2024

Enonkosken kunta teki vuonna 2022 ylijäämäläisen tuloksen. Tulos oli 632 418 euroa (+ 780 587 euroa v. 2022) ylijäämäinen. Vuosikate heikkeni hieman edellisestä vuodesta ollen 1 182 885 euroa (1 326 074 euroa v. 2022). Vuoden 2023 vuosikate kattoi yli puolet vuosipoistoista – 550 468 euroa, tunnusluku v. 2023 vuosikate/poistot oli 214,9 % (243,1 % v. 2022). Vuosikatteen tulisi olla vähintään vuosipoistojen suuruinen.

2.6 Vuoden 2025 talousarvioesityksen lähtökohtia

Enonkosken kunnan vuoden 2025 talousarvio ja -suunnitelma 2026–2027 perustuvat kuntastrategiaan 2022–2025 ja 18.12.2023 (§ 42) valtuustoon hyväksymään vuoden 2024 talousarvioon, taloussuunnitelmaan 2025–2026, sekä vuoden 2024 toteumaan. Kunnanhallitus on kokouksessaan 3.9.2024 (§ 161) hyväksymässään talousarvioraamissa 2025 päättänyt, että hallintokunnat laativat talousarvion niin, että sitovuustason (tulosalue) mukainen raamin ylitys on erikseen perusteltava ja sen on lähtökohtaisesti perustuttava esimerkiksi kuntaa sitovaan sopimukseen (hankintasopimus tmv.) tai sen on edistettävä kuntastrategian toteuttamista.

Kuntien verotulojen ennustekehikko on Kuntaliiton yhteistyössä valtiovarainministeriön ja Verohallinnon kanssa laatima ennuste koko maan kuntien verotulojen kehityksestä. Veroennustekehikkoa päivitetään noin 3–5 kertaa vuodessa. Kunnallisveron osalta veroennustekehikon perustana toimii Verohallinnon julkaisema verotilasto. Lisäksi on tukeuduttu Verohallinnon tilityserittelyihin sekä Verohallinnon ennakkotietoihin. Yhteisöveroa koskevat tiedot on saatu Verohallinnon julkaisemista tilastoista ja tilityserittelyistä. Kiinteistöveron osalta on tukeuduttu Verohallinnon kiinteistötietoihin.

Veroennustekehikon syyskuun 2024 päivitys perustuu pääosin syksyn kuntatalousohjelmassa esitettyihin arvioihin verotulojen kehityksestä. Veroennustekehikossa on huomioineet toteutuneet

verontilitykset elokuuhun asti sekä syyskuun verontilityksen tilannetieto. Kuntakohtaisen kehikon loppuvuoden kuukausitilitysennuste on suuntaa antava ja perustuu osittain Verohallinnolta saatuihin tietoihin ja oletuksiin.

Syyskuun tilityksen tilannetiedon mukaan kuluvan vuoden ennakonpidätykset kasvaa yli 6 % viime vuoden syyskuusta. Lisäksi kunnallisveron kuluvan vuoden jako-osuuteen on valtiovarainministeriön ennakoarvion mukaan nousupainetta, joka omalta osaltaan kasvattaa kertymäärviota loppuvuodelle.

Hallituksen esittämät veroperustemuutokset parantavat kunnallisveron tuottoa nettomääräisesti reilulla 300 miljoonalla eurolla vuonna 2025. Kaikki arvioidut muutokset huomioitiin jo aiemmissa veroennustekehikoissa. Ansiotulovähennyksen korvaaminen työtulovähennyksellä kasvattaa kunnallisveron tuottoa noin 340 miljoonalla eurolla. Myös eläketulovähennyksen pienentäminen kasvattaa kunnallisveron tuottoa, arviolta noin 30 miljoonalla eurolla. Ansiotuloverotuksen indeksitarkistus vastaavasti pienentää kunnallisveron tuottoa noin 40 miljoonalla eurolla. Lisäksi tehtiin muutamia verovaikutuksiltaan pieniä muutoksia veroperusteisiin, muun muassa työtulovähennykseen. Kaikki veroperustemuutokset huomioidaan nettomääräisesti valtionosuusmaksatusten yhteydessä.

Ensi vuodesta alkaen on esitetty selvästi alennettuja työttömyysvakuutus- ja päivärahamaksuja. Kyseiset maksut ovat vähennyskelpoisia ja parantavat näin ollen kunnallisveron tuottoa arviolta noin 80 miljoonalla eurolla. Tämä nk. ”kanavointiratkaistu” ei ole veroperustemuutos ja parantaa siten kunnallisveron tuottoa pysyvästi.

Yhteisöveron kehitykseen liittyy tällä hetkellä epävarmuutta. Loppukesästä alkanut yhteisöveron verovuoden 2024 ennakkoverojen heikko kehitys on jatkunut syyskuun loppuun asti. Loppuvuoden kehitys ei näillä näkymin näytä piristymisen merkkejä ja näin ollen Kuntaliitto on laskenut yhteisöveron kuluvan ja ensi vuoden maksuunpano- ja tilitysennustetta elokuusta hieman lisää - noin 20 miljoonaa euroa per vuosi.

Enonkosken kunnanvaltuuston 12.11.2024 vahvistamilla veroprosenteilla Enonkosken kunnan kunnallisverotulojen ennakoitaan vuonna 2024 nousevan noin 4,85 % vuoden 2024 kunnan oman talousarvion ennustetusta tasosta (1 669 000 euroa → 1 750 000 euroa) eli noin 81 000 euroa. Vastaavasti yhteisöveron ennustetaan laskevan vuoden 2024 talousarvion ennusteesta noin 1,91 % (472 000 euroa → 463 000 euroa) eli 9 000 euroa vähemmän.

Kiinteistöveron osalta ennakoitaan verotulokertymän olevan vuonna 2025 noin 621 000 euroa eli noin 3 000 euroa enemmän kuin oma vuoden 2024 talousarvion ennuste (618 000 euroa). Kokonaisuutos verotulojen osalta on noin 2,68 % (n. 74 000 euroa) suurempi vuonna 2025 verrattuna vuoden 2024 talousarvion ennusteeseen (2 759 000 euroa → 2 833 000 euroa.)

Talousarviossa on huomioitava, että em. verojen kertymistä on verrattu vuoden 2024 kunnan talousarvion lukuihin, joka on laadittu syksyllä 2023. Veroennustetta on päivitetty vuoden 2024 aikana neljä kertaa ja oheisesta taulukosta näkyy ennusteet tilanteen syyskuun 2024 mukaan, jolloin on tehty viimeisin päivitys kuntien verotulojen ennustekehikkoon. Näitä lukuja vertaillaessa kokonaisuutos verotulojen osalta olisi noin – 2,8 % (noin 83 000 euroa) pienempi vuonna 2025 verrattuna vuoden 2024 ennusteeseen (2 916 000 euroa → 2 833 000 euroa).

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2022	2023	2024**	2025**	2026**	2027**
Verolaji						
Kunnallisvero	3 684	1 758	1 830	1 750	1 861	1 904
<i>Muutos %</i>	4,9	-52,3	4,1	-4,4	6,4	2,3
Yhteisövero	906	550	463	463	493	520
<i>Muutos %</i>	-6,9	-39,3	-15,7	0,0	6,4	5,5
Kiinteistövero	568	583	623	621	621	621
<i>Muutos %</i>	5,4	2,7	6,9	-0,3	0,0	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	5 157	2 890	2 916	2 833	2 975	3 044
<i>Muutos %</i>	2,6	-44,0	0,9	-2,8	5,0	2,3

Taulukko Enonkosken kunnan verotulojen ennustekehikko 2022–2027, Kuntaliitto syyskuu 2024.

TILIVUOSI	ENONKOSKI TA 2024	VM VERO-ENNUSTE 2024	VM VERO-ENNUSTE 2025
Verolaji			
Kunnallisvero	1 669 000	1 830 000	1 750 000
Yhteisövero	472 000	463 000	463 000
Kiinteistövero	618 000	623 000	621 000
VEROTULOT	2 759 000	2 916 000	2 833 000

Taulukko Enonkosken kunnan verotulot talousarvio 2024 ja ennustekehikko v. 2024–2025, Kuntaliitto syyskuu 2024.

Valtiovarainministeriö on syyskuussa 2024 päivittänyt uudet valtionosuuslaskelmat vuodelle 2025. Laskelmat perustuvat hallituksen budjettiesitykseen, joka on julkistettu 23.9.2024. Peruspalvelujen valtionosuuksien pohjana olevat laskennalliset kustannukset kasvoivat edellisestä kesäkuun 2024 lopulla julkaistusta laskelmasta koko maan tasolla lähes 400 miljoonaa euroa: 10,5 miljardista 10,9 miljardiin euroon. Samalla myös kuntien omarahoitusosuus on kasvanut 250 miljoonalla eurolla eli n. 45 euroa/asukas ja on lähes 8,2 miljardia euroa. Valtionosuusrahoitus on 2,73 miljardia euroa eli 25,02 % kaikkien Manner-Suomen kuntien laskennallisista kustannuksista. Kokonaisuudessaan VM:n kautta tulevat kuntien valtionosuudet, joihin sisältyvät myös lisäosat, valtionosuuksien lisäykset ja vähennykset, verotuloihin perustuva tasaus sekä verotulomenetysten korvaus ovat 3,86 miljardia euroa.

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu lakisääteisten kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen. Valtionosuudet ovat merkittävin osa kuntiin kohdistuvaa valtionapujärjestelmää. Valtionosuudet määräytyvät laskennallisista perusteista ja maksetaan kunnalle automaattisesti ilman erillistä hakemusta. Lisäksi kunnille voidaan myöntää hakemuksesta valtionavustuksia.

Kuntien palvelutuotannon kustannukset ja verotulot poikkeavat paljon toisistaan muun muassa väestön ikärakenteen ja olosuhteiden takia. Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten,

että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella.

Järjestelmää täydentää tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville kunnille myönnettävä harkinnanvarainen valtionosuuden korotus.

Valtionosuus on kunnalle yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen. Kunta päättää itse valtionosuuksiensa kuten verotulojensakin käytöstä ja hyötyy taloudellisesti, jos järjestää palvelunsa kustannustehokkaasti.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta:

1. kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, jota hallinnoi valtiovarainministeriö, ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtiovarainministeriön hallinnoima peruspalvelujen valtionosuus on näistä taloudellisesti merkittävämpi.

Vaikka hallinnollisen jaon perusteella voisi päätellä toisinkin, niin valtaosa kuntien varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksesta määräytyy valtiovarainministeriön hallinnoiman peruspalvelujen valtionosuuden laskentatekijöiden kautta.

Peruspalvelujen valtionosuus koostuu kuntien kustannuserojen sekä tulopohjan tasauksesta. Kustannuserojen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Tulopohjaa tasataan kunnan verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen kautta.

Varsinaisesta peruspalvelujen valtionosuudesta eriyttynä osana kunnille maksetaan myös veromenetysten korvausta.

Vuonna 2025 Enonkosken kunnan peruspalvelujen valtionosuus syyskuun ennakkotiedon mukaan on 1 445 484 euroa, TE-uudistuksen valtionosuusrahoitus on 164 776 euroa ja verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on 578 557 euroa ja muiden opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet (v. 2024) ovat -378 233 euroa eli valtionosuudet yhteensä ovat 1 810 584 euroa. Vuonna 2025 veromenetysten kompensaaion ennuste on 226 360 euroa. Valtionosuudet ja veromenetysten kompensaaiot ovat ennusteen mukaan yhteensä 2 036 944 euroa.

VM:n laskelmien mukaan verrattuna vuotta 2024 vuoteen 2025 valtionosuuksissa on lisäystä noin 129 000 euroa (n. 6,7 %). Vuoden 2025 valtionosuus asukasta kohden on noin 1 543 euroa (ilman kotikuntakorvauksia). Enonkosken kunnan talousarvioon vuodelle 2024 valtionosuuksia oli ennakoitu saatavan yhteensä 1 922 320 euroa. Valtiovarainministeriön laskelma kuntien valtionosuuksista syyskuulta 2024 osoittaa, että Enonkosken kunnalle valtionosuuksia maksettaisiin 1 908 337 euroa vuonna 2024.

Valtionosuudet	TP 2023	Kunnan TA 2024	Vuosi ennuste 2025 syyskuu (VM/KL)
Peruspalvelujen valtionosuus	1 529 003	1 411 990	1 445 484 + TE-rahoitus 164 776 = 1 610 260
Valtionosuuksien tasaus	395 478	557 868	578 557
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-346 006	-346 769	-378 233
Veromenetysten kompensatio	299 259	299 231	226 360
Valtionosuudet yhteensä	1 877 734	1 922 320	2 036 944

Taulukko Valtionosuudet TP2023 - ennuste 2025. Enonkosken kunta ja VM/Kuntaliitto. Lokakuu 2024.

Kuntatyönantaja ja kunta-alan pääsopijajärjestöt pääsivät keväällä 2022 erillissopimukseen kunta-alan uusista työ- ja virkaehtosopimuksista vuosille 2022–2025. Kuntien ja kuntayhtymien lisäksi ratkaisua sovelletaan myös hyvinvointialueilla työskentelevään ja niille palkattavaan henkilöstöön.

Sopimuskausi on 1.5.2022–30.4.2025. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia.

Vuodelle 2025 palkkoihin tehdään ennakoarvion mukaan noin 2 %:n korotus, samoin henkilöstön sivukuluihin ja eläkkeisiin tehdään korotukset. Nykyinen sopimuskausi päättyy 30.4.2025, joten vuodelle 2025 voi tulla jo tiedossa olevien sopimuskorotusten lisäksi muita sopimuskorotuksia. Niiden suuruus ja ajankohta selviävät keväällä 2025 käytävissä neuvotteluissa.

Enonkosken kunnan talousarvion suunnittelu perustuu tällä hetkellä arvioitavissa oleviin tietoihin ja oletuksiin yleisestä talouskehityksestä sekä kuntien ja valtion kustannusjaosta. Enonkosken kunnalla on edelleen keskeisenä tavoitteena peruspalveluiden tuottaminen kuntalaisille laadukkaasti ja taloudellisesti sekä kunnan strategisten tavoitteiden toteutuminen. Mikäli yleisessä talouskehityksessä tai hallitusohjelman toteutuksessa tulee esille merkittäviä linjauksia tai päätöksiä, talousarvion raamia on tarkistettava uudelleen vuoden 2025 aikana.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannusten siirtyessä hyvinvointialueelle kunnan talousarvioon tuli jo vuonna 2023 merkittäviä muutoksia sekä palvelujen ostoihin, mutta samalla myös verotuloihin sekä valtionosuuksiin. Terveydenhuollon palveluista kunnan vastuulle jäi edelleen ympäristöterveydenhuollon palvelut, jotka Savonlinnan kaupunki tuottaa kunnalle isäntäkuntamallilla. Kunnan vastuulle jäi edelleen terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen.

Merkittävä muutos tapahtuu työelämäpalveluissa, sillä TE2025-uudistuksen myötä TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta lähtien. Tavoitteena, on että TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Kunnilla on hyvät lähtökohdat tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja. Siirron yhteydessä kunnille luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa niitä kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Uudistuksessa huomioidaan palvelujen yhdenvertainen saatavuus. Enonkosken kunta, Sulkavan ja Rantasalmen kunnat sekä Savonlinnan kaupunki muodostavat yhteisen Savonlinnan työllisyysalueen.

Investoinneissa on huomioitu kunnan välttämättömät investointitarpeet tulevalle vuodelle 2025 sekä taloussuunnitelmavuosille 2026–2027.

Talousarvion valmistelussa käytettiin seuraavia veroprosentteja; tuloveroprosentti 8,40 %, yleinen kiinteistöveroprosentti 1,0 % (rakennukset) ja 1,30 % (maapohja) ja vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti 0,70 %.

Vuosikate on 410 133 euroa (277 402 euroa vuonna 2024). Vuosikate ei kata suunnitelman mukaisia poistoja, jotka ovat arvioitu 687 116 euroa (634 358 euroa vuonna 2024).

2.7 Käyttötalous (ulkoinen)

Ulkoiset toimintakulut ovat noin 6,4 miljoonaa euroa ja ulkoiset toimintatuotot ovat 1,6 miljoonaa euroa.

Toimintakulut nousevat noin 316 000 euroa verrattuna vuoteen 2024. Nousu toimintakuluissa selittyy pääasiassa TE-uudistuksen tuomilla lisäkustannuksilla ja kuljetuskustannusten nousulla. Suurin menokohta talousarviossa ovat henkilöstökulut, noin 3,2 miljoonaa euroa. Kunnan omasta toiminnasta sivistystoimen toimintakulut ovat noin 3,1 miljoonaa euroa. Toimintatuottoja on arvioitu saatavan lähes saman verran kuin vuoden 2024 talousarviossa.

2.8 Enonkosken kunnan investoinnit vuodelle 2025

Talousarviovuodelle esitetään 754 000 euron nettoinvestointeja. Esityksessä suurimmiksi investoinneiksi esitetään mm. koulun katon maalaus, liikuntatalon pesuhuoneiden putki- ja pintaremontti sekä käyttövesiputkien uusiminen sekä Vellamon lattioiden uusiminen.

Talousarviovuoden investoinnit pyritään rahoittamaan suunnitelman mukaan pääosin kunnan kassavaroilla ja talousarvioon ei ole tehty lainavarausta vuodelle 2025. Tarkempi luettelo investoinneista liitteenä.

2.9 Tulojakauma 2025 (ulkoinen)

Verotulojen arvioidaan nousevan 2,7 % vuoden 2024 talousarviosta, valtionosuustulojen nousevan noin 6 % ja toimintatuottojen nousevan 7,3 %.

TULOJAKAUMA 2025			
	TA 2024	TA 2025	Muutos %
	1 000 e	1 000 e	
Verotulot	2 759	2 834	2,7 %
Valtionosuudet	1 922	2 036	6,0 %
Toimintatuotot	1 558	1 673	7,3 %
Rahoitustuotot	142	256	79,9 %
Yhteensä	6 381	6 799	6,55

3. Kunnan kehittämisen lähtökohtia

3.1 Verotus, taksat ja valtionosuudet

Talousarvio 2025 on laadittu Enonkosken kunnanvaltuuston 12.11.2024 vahvistamalla 8,40 kunnallisella tuloveroprosentilla ja seuraavilla kiinteistöveroprosenteilla:

3.2 Lainoitukset

Lainaa ei ole suunniteltu otettavaksi talousarviovuonna 2025 eikä suunnitelmavuosille 2026–2027.

3.3 Tulevaisuus

Enonkosken kunnan tulevaisuuden kuvaan vaikuttaa merkittävästi maailman tilanne sekä valtiontalous. Enonkosken kunnan tulo-rahoitus muodostuu edelleen pääasiassa verotuloista ja valtionosuuksista. Merkittävin muutos vuonna 2025 on TE-uudistus, jossa työllisyyspalvelut siirtyvät kuntien tehtäväksi.

Suurimpia haasteita tulevaisuudessa pienten kuntien osalta tulee olemaan mm. verotulojen kehitys, johon vaikuttavat mm. työkäisten määrä ja työllisyysaste. Samoin lapsiperheiden määrä kunnassa vaikuttaa perusopetukseen ja sitä kautta valtionosuuksiin. Tulevaisuudessa haasteena on myös ammattitaitoisen työvoiman saanti kunta-alan tehtäviin.

Pienen kunnan tulee edelleen täyttää samat lainsäädännölliset vaatimukset kuin isommankin mm. kirjanpidon, henkilöstöhallinnon, kuntien tilastoinnin, tietoteknisten ratkaisujen ja ohjelmistojen osalta. Kunnan näkökulmasta haasteena on nyt ja tulevaisuudessa osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus, jolla palvelut kuntalaisille voidaan turvata.

3.4 Seuranta

Kunnan taloussuunnitelmassa näkyvät toiminta-ajatukset ja palvelusuunnitelmat, strateginen päämäärä, strateginen tavoite, hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari vuodelle 2025.

Seuranta tapahtuu edellä olevien tasojen mukaisina 30.4., 31.8., ja 31.12. tilanteista annettavilla seurantaraporteilla, joista näkyy toiminnan ja talouden kehittyminen. Tavoitteita ja mittauksia on kehitetty vuoden 2020 talousarvion valmistelusta lähtien tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen perusteella. Tarkastuslautakunta seuraa tavoitteiden toteutumista ja antaa tiilitarkastuksen yhteydessä selvityksen toteutumisesta.

3.5 Riskienhallinta

Kuntalain (410/2015) 39 § mukaan kunnanhallituksen tulee huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Näin pyritään varmistamaan organisaation tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan laillisuudesta. Riski tarkoittaa mahdollisuutta vaaraan, tappioon tai vastoinkäymiseen, joka voi olla taloudellinen, operatiivinen tai aineeton – ns. maine- tai yksilöriski.

Kuntakonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään - strategiset, taloudelliset, toiminnalliset ja vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä.

Konsernihallintoon kuuluvat kunnan ja kuntakonsernin johtamista tukevat palvelut, ympäristöterveydenhuolto, maankäytön hallinta sekä kunnan elinvoimaisuutta ja työllisyyttä tukevat palvelut. Siksi konsernihallinnon onnistuminen omassa toiminnassaan ja konsernihallinnon toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on olennaista koko kunnan menestymisen kannalta. Konsernihallinnon toiminnallisten tavoitteiden avulla pyritään kehittämään niin kuntaorganisaation sisäistä toimintaa kuin kunnan elinvoimaisuutta ja vetovoimaa. Vuodelle 2025 asetetut tavoitteet ovat toteutettavissa olevia asioita, mutta vaativat onnistunutta resurssien kohdentamista aikana, jolloin erityisesti henkilöresurssit ovat rajalliset. Riskinä on, että tavoitteissa ei onnistuta, koska resurssit kuten henkilöstön ajankäyttö ei riitä tavoitellun tason saavuttamiseen.

Konsernihallinnon merkittävimmät riskit ja keinot niiden hallitsemiseksi.

Riski tai ongelma	Pahimmat seuraukset	Riskin suuruus 1–3	Riskiin varautuminen	Asia hoidettu	Toteutumisaikataulu
Päätösten lainmukaisuus, lainsäädännön muutokset jäävät huomioimatta.	Taloudelliset seuraukset, oikeusvastuut, imagohaitta.	3	Laki- ja sääntömuutosten seuraaminen, koulutus.	Kunnossa.	Jatkuva.
Tietojärjestelmät (IT-palvelujen jatkuvuus, datan häviäminen tai vahingoittuminen, sovellusten toimimattomuus, ulkoiset uhat)	Palvelutuotannon vaarantuminen, hidastuminen, loppuminen, asianhallintajärjestelmä (vaikutus päätöksentekoon), rahaliike, ohjelmat, sovellukset jne. eivät toimi, tietovuodot.	2	Asianhallinta järjestetty asianmukaisesti, käyttäjäoikeushallinta, sopimukset, tietoverkkojen hallinta, tietoturvakoulutukset.	Kunnossa.	Jatkuva.
Henkilöstö (saatavuus, osaaminen, liika työkuorma)	Palvelutuotannon ja päätöksenteon ja vaikeutuminen, hidastuminen tai vaarantuminen. Henkilöstön kuormittuminen, terveysperusteisten poissaolojen lisääntyminen.	3	Osaavien sijaisten saatavuuden turvaaminen mm. koulutuksella, varahenkilöjärjestelmällä. Henkilöstön koulutus, tyky-toiminta, yhteistyö tth:n kanssa. Myönteinen työantajakuva.	Kesken.	Jatkuva.
Talous	Talouden tasapainon romahtaminen.	2	Talouden toteuman seuranta, ennakointi, pienet laina- ja takausvastuut, matalariskiset sijoitukset.	Kunnossa.	Jatkuva.

Riskin suuruus:

1 = vähäinen riski

2 = kohtalainen riski

3 = merkittävä riski

Vuoden 2025 talouden ja toiminnan arvioinnin yhteydessä hallintokunnat antavat raportin sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan toteutumisesta. Talousarviossa on puolestaan pyritty kartoittamaan ja tunnistamaan kunnan toiminnan ja talouden kannalta merkittävimpiä riskejä hallintokunnittain. Riskienhallintalomakkeelle on listattu erilaiset strategiset, toimintaan, talouteen ja vahinkoihin liittyvät riskit, niiden suuruus, seuraukset ja tarvittavat toimenpiteet, sekä hallinnan aikatauluttaminen ja seuranta.

3.6 Sitovuus

Avaintulokset ja vastuualueet ovat sitovia, ellei toisin ole mainittu kyseessä olevassa kohdassa. Vastuualueiden toimintakate on sitova valtuustoon nähden. Poikkeamiseen tulee olla perusteltu syy ja lisämäärärahaa täytyy hakea kunnanvaltuustolta hyvissä ajoin. Määrärahoihin liitetyt perustelut ovat myös sitovia siltä osin kuin ne on mainittu. Investointien sitovuustaso on nettokustannukset investointihankkeittain.

3.7 Yhteistoiminta

Enonkosken kunta tekee yhteistyötä mm. seuraavien tahojen kanssa:

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut, Etelä-Savon hyvinvointialue
2. Maakunnan yleinen kehittäminen, maakuntatasoinen maankäytön suunnittelu, maakunnan edunvalvonta, Etelä-Savon maakuntaliitto
3. Ympäristöterveydenhuollon palvelut, Savonlinnan kaupunki
4. Työllisyyspalvelut, Savonlinnan työllisyysalue
5. Enonkosken kunnan henkilöstö- ja taloushallinnon palvelut, Numera Oy (ent. Sarastia Oy)
6. Aloittavien yritysten neuvonta ja kehittämishankkeet, Itä-Savon Uusyrityskeskus
7. Toisen asteen ammatillinen koulutus, Itä-Savon koulutuskuntayhtymä (Savonlinnan ammatti- ja aikuisopisto Samiedu)
8. Maaseutuviranomaispalvelut, Savonlinna kaupunki, Itä-Savon maaseututoimi
9. Valtionhallinnon alueelliset toimeenpano- ja kehittämistehtävät, Etelä-Savon Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)
10. Suomen lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtävät, Itä-Suomen Aluehallintovirasto (AVI)
11. Tietosuojavastaava, Savonlinnan kaupunki
12. Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP), Etelä-Savon hyvinvointialue
13. Maaseudun paikallinen toimintaryhmä (Leader-toiminta) SavonLuotsi Leader ry
14. Tietotekniikkalaitteistot ja -ratkaisut, Frendy Oy
15. Enonkosken kunnan www-sivujen ratkaisut, Digitoimisto Digitaali Oy
16. Kansalaisopistopalvelut, Linnalan Settlementti ry
17. Hankintatoimen palvelut, Savonlinnan kaupungin hankintatoimi
18. Koloveden luontotupa, Enonkosken 4H-yhdistys ja Metsähallitus Järvi-Suomen luontopalvelut
19. Kaukolämmön tuotanto, Pro Pellet Oy
20. Löytöeläimet, Eläinsuojeluyhdistys Elämänlanka ry
21. Tapahtumayhteistyö, mm. Jäälinna ry, Eläköön Enonkoski ry, Kulttuuriosuuskunta Vehrä, Enonkosken Yrittäjät ry, muut yritykset, yhdistykset ja järjestöt

4. Henkilöstö

Henkilöstömenot ovat vuoden 2025 talousarviossa noin 3,20 miljoonaa euroa, sisältäen myös luottamushenkilöiden palkkiot. Vuoden 2024 talousarviossa henkilöstömenojen osuus oli noin 3,16 miljoonaa euroa. Tämä merkitsee noin 1,4 %:n nousua vuoteen 2024 verrattuna.

Enonkosken kunnan henkilötyövuodet	2024	2025	2026	2027
Sivistystoimi				
rehtori-sivistystoimenjohtaja	1	0,9	0,9	0,9
toimistosihteeri	1	1	1	1
hallintosihteeri	0,4	0,4	0,4	0,4
kirjastovirkailija + oppisopimus	1,65	1,65	1,65	1,65
lehtori	4	4	4	4
luokanopettaja	7	6,79	7	7
erityisopettaja	1,5	1,5	1,5	1,5
ma. tuntiohjaaja	1,5	1,5	1,5	0,5
koulunkäynninohjaaja	3,43	4,28	4,28	4,28
päiväkodin johtaja	1	1	1	1
varhaiskasvatuksen opettaja	3	3	3	3
varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	6,47	8,40	8,40	8,40
päiväkodin ryhmäavustaja	0,65	0,65	0,65	0,65
henkilökohtainen avustaja	1,56	0,76	0,76	0,76
ravitsemistyöntekijä oppisopimus	1	1	1	0
ruokapalveluvastaava	1	1	1	1
ravitsemistyöntekijä	2,4	2	2	2
Oppisop. koulukäynninohjaaja	0	0,65	0	0
yhteensä	38,56	40,48	40,04	38,04
Vapaa-aikatoimi				
rehtori-sivistystoimenjohtaja	0	0,1	0,1	0,1
toimistosihteeri	0,2	0,2	0,2	0,2
liikunta- ja hyvinvointiohjaaja (ent. liikunnanohjaaja/nuorisotyöntekijä)	1	1	1	1
liikuntapaikkojen hoitaja	0,7	0,7	0,7	0,7
nuorisotyöntekijä (ent. nuorisotilan iltavalvoja)	0,43	0,43	0,43	0,43
kausiapulainen	0,4	0	0	0
yhteensä	2,73	2,43	2,43	2,43
Tekninen toimi				
kunnaninsinööri	1	1	1	1
toimistosihteeri	1	1	1	1
vesilaitoksen vastaava hoitaja	1	1	1	1
kiinteistönhoitaja/laitosmies/rakennusmies	2,3	2,3	2,3	2,3
kiinteistönhoitaja/yleiset alueet	2	2	2	2
siistijä	4	4	4	4
kiinteistönhoitaja oppisopimus	1	1	1	1
määräaikaiset ja kausityöntekijät		1	1	1
yhteensä	12,3	13,3	13,3	13,3

Yleishallinto				
kunnanjohtaja	1	1	1	1
hallintosihteeri	0,6	0,6	0,6	0,6
toimistosihteeri	1,8	1,8	1,8	1,8
yhteensä	3,4	3,4	3,4	3,4
Elinkeinotoimi				
elinvoimakoordinaattori	1	1	1	1
työnsuunnittelija	0,7	0*	0	0
yhteensä	1,7	1,0	1,0	1,0
Kunnan henkilöstö yhteensä	58,69	60,61	60,17	58,17
Työllistetyt				
Sivistystoimi	0,85	0	0	0
Tekninen toimi	1	0	0	0
Yleishallinto	1	0	0	0
yhteensä	2,85	0	0	0
Kaikki yhteensä	61,54	60,61	60,17	58,17

*) v. 2025 varataan rahat ostopalveluun, ei toistaiseksi omaa työnsuunnittelijaa, koska tulee TE-uudistus eikä ole tiedossa vielä, milloin kuntouttava työtoiminta palaa kunnalle takaisin

5. Enonkosken kunnan kuntastrategia 2022–2025

5.1 Kuntastrategia ja toimeenpano-ohjelma

Kuntalain (410/2015) 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon: 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen; 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen; 3) kunnan tehtäviä laeissa säädetty palvelutavoitteet; 4) omistajapolitiikka; 5) henkilöstöpolitiikka; 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet; 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Strategian toteuttamisohjelmat ja niiden mukaiset toimenpiteet ovat poikkihallinnollisia ja koskettavat kaikkia tai useita kunnan toimialoista. Niiden laatiminen ja toteuttaminen edellyttää monitoimijaisuutta sekä verkostoitumista sekä kunnan sisällä että usein myös kuntaorganisaation ulkopuolella.

Kuntastrategia ja sen toteuttamisohjelmat ovat taloussuunnitelman perusta ja samalla ohjeistus talousarvion laadinnalle. Näin ollen strategia valutetaan käytäntöön talousarvion kautta vuosittaisiin toiminnan ja talouden tavoitteisiin.

Uusi Enonkosken kunnan kuntastrategia 2022 - 2025 hyväksytty kunnanvaltuuston 14.12.2021 (§ 55) kokouksessa. Kuntastrategia toimeenpano-ohjelma on hyväksytty kunnanhallituksen 6.9.2022 (§ 184) kokouksessa.

Enonkosken kunnan kuntastrategia 2022-2025

Visio *Liikuttavan onnellinen Enonkoski*

Arvot

Annamme ideoita

- Osallistuva ideointikulttuuri kuntalaisille, henkilökunnalle ja luottamushenkilöille
- Ideoiden vastaanottamisen taidot
- Ideoiden käsittelyn vahvistaminen

Teemme yhteistyötä

- Asiakkaan, työntekijöiden ja luottamushenkilöiden välinen yhteistyö
- Julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välinen yhteistyö
- Verkostoituvaa elinkeino yhteistyötä

Olemme luotettavia

- Avoimuus ja ajoissa aloittaminen
- Lupausten pitäminen ja päätöksiin sitoutuminen
- Turvallisuuden vaaliminen
- Taloudellinen luotettavuus

Elinvoimaisen Enonkosken päämäärät ovat

Enonkoski näkyvä ja kuuluu

Jatkamme myönteisen kuntakuvaan välittämistä itsestämme ja toiminnastamme niin kuntalaisille, vapaa-ajan asukkaalle kuin kunnassa vieraille. Vaalimme elinvoimaamme, rikasta tapahtumatarjontaa sekä tiedotamme aktiivisesti tapahtumistamme ja käyntikohteistamme.

Aktiiviset kuntalaiset

Täällä on tilaa luovuudelle! Kunta tukee yhdistyksiä ja yhteisöjä toiminnassaan ja tapahtumien järjestämisessä. Luomme uusia toimintatapoja ja mahdollisuuksia omatoimisuuden ja aktiivisuuden lisäämiseksi. Annamme mahdollisuuden osallistua, liikkua ja harrastaa sekä haluamme olla saavutettavissa kaikille.

Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

Toimintamme Enonkosken kunnassa on määrätietoista ja tavoitteellista. Huolehdimme tasapainoisesta kuntataloudesta jotta itsenäisyytemme säilyy jatkossakin. Maailman ja olosuhteiden muuttuessa uudistamme palvelujamme. Kannustamme yrittämiseen ja tarjoamme apua.

Tunnettu matkailu- ja luontokohde

Vaalimme rikasta historiaamme ja kulttuuriperintöämme sekä viestimme siitä muille. Saimaan saaristokuntamme kohteet houkuttelevat matkailijoita ja yrittäjiä, pidämme heistä hyvää huolta. Tahdomme pysyä edelleen turvallisena, rauhallisena ja viihtyisanä ympäristönä asukkaiden ja vapaa-ajan viettäjien iloksi ja lisäämiseksi.

Oppiminen ja koulutus

Takaamme kaikille avoimen, tasa-arvoisen ja laadukkaan varhaiskasvatuksen, koulutuksen sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet kunnassamme. Tarjoamme mahdollisuuden kuntalaisille pysyä kiinni nykyajan tekniikassa ja digitaldoissa.

PÄÄMÄÄRÄ	TAVOITE	KEINOT/ TOIMENPITEET	MITTARI ARVIOINTI	HALLINTO/ YKSIKKÖKOHTAINEN TAVOITE JA MITTARI (TALOUSARVIOON)
Enonkoski näkyy ja kuuluu	1. Myönteinen kuntakuva. 2. Elinvoimainen kunta. 3. Rikas tapahtumatarjonta. 4. Vaikuttava ja ajantasainen tiedottaminen.	Enonkoski näkyy myönteisesti eri medioissa ja somekanavilla. Enonkosken alueen mahdollisuuksien korostaminen kaikessa toiminnassa mm. luonto, liikunta- ja kulttuuripalvelut, asuminen, liikenteellinen saavutettavuus, työelämä sekä yrittäjyys. Liikenneverkoston edunvalvonta.	Meta-tilastot, mediatiedotteet, verkkosivustojen kävijäanalytiikka. Kuntien elinvoimamittaristo.	

PÄÄMÄÄRÄ	TAVOITE	KEINOT/ TOIMENPITEET	MITTARI ARVIOINTI	HALLINTO/ YKSIKKÖKOHTAINEN TAVOITE JA MITTARI (TALOUSARVIOON)
Aktiiviset kuntalaiset	1. Luovuudelle on tilaa. 2. Elinvoimaiset ja aktiiviset yhdistykset ja järjestöt. 3. Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia. 4. Kunta on saavutettavissa kaikille.	Kunta jatkaa ja kehittää yhteistyötä erilaisten tapahtumien järjestämisessä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhdistysten toimintaa tuetaan taloudellisesti. Kuntalaiset osallistuvat kunnan palvelujen/toiminnan kehittämiseen. Panostaminen ennaltaehkäiseviin lähipalveluihin. Liikuntapalveluja on laajasti tarjolla eri ikäryhmille ja liikuntapaikat pidetään kunnossa.	Yhdistyksille jaetut taloudelliset tuet euroa/vuosi. Kunnan järjestämien tai järjestämiseen osallistuneiden tapahtumien lukumäärä/vuosi. Kuntalaisaloitteiden lukumäärä/vuosi. Aloitteiden käsittelyn ja päätöksenteon ketteryys. Jatkuvan palautteen mahdollisuus lähipalveluissa. Kohdennetut kuntalaiskyselyt.	

PÄÄMÄÄRÄ	TAVOITE	KEINOT/ TOIMENPITEET	MITTARI ARVIOINTI	HALLINTO/ YKSIKKÖKOHTAINEN TAVOITE JA MITTARI (TALOUSARVIOON)
Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski	1. Itsenäinen kunta. 2. Kuntatalous on tasapainossa. 3. Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa. 4. Kunta on vahva yhteistyökumppani yrittäjille.	Ennakoiva ja kustannustietoinen talouden suunnittelu ja päätöksenteko. Aktiivinen talouden seuranta ja reagointi. Kunnan palveluiden turvaaminen hyvällä henkilöstöpolitiikalla. Kunta on houkutteleva muuttokohde mm. hyvällä tonttimarkkinoinnilla ja laadukkailla vuokra-asunnoilla. Peruspalvelut tuotetaan kuntalaisille lähipalveluina. Työelämäpalveluiden kehittäminen yhteistyössä työelämässä ja työelämäpalveluissa toimivien eri tahojen kanssa. Hyvät etätömahdollisuudet. Monipaikkaiset asujat osallistuvat kunnan palvelujen kehittämiseen. Yrittämyönteisyys, yrittäjille neuvontaa ja tukea mm. Uusyrityskeskuksen avulla. Kunnan ja yritysten yhteistyötapaamiset.	Talousarvio ja tilinpäätös. Kuntataloustiedot. Henkilöstöhallinnon (HR) tilastot. Kuntaan muuttaneiden lukumäärä. Myytyjen/vuokrattujen tonttien lukumäärä. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta. Kuntalais- ja vapaaajanasukille kohdennetut kyselyt. Muutokset sotepalveluverkostossa ja edunvalvonta. Uusyrityskeskuksen tilastot (aloittaneet, lopettaneet yritykset, yrittäjien tapaamiset). Kunnan ja yrittäjien väliset tapaamiset/yritysneuvonta.	

PÄÄMÄÄRÄ	TAVOITE	KEINOT/ TOIMENPITEET	MITTARI ARVIOINTI	HALLINTO/ YKSIKKÖKOHTAINEN TAVOITE JA MITTARI (TALOUSARVIOON)
Tunnettu matkailu- ja luontokohde	1. Enonkosken historia ja kulttuuri ovat tunnettuja. 2. Enonkoski on tunnettu matkailijoiden keskuudessa. 3. Turvallinen, rauhallinen ja viihtyisä elinympäristö.	Asiakaslähtöinen palvelukulttuuri. Eläminen Saimaa ja ympäröivä luonto huomioiden kestävästi luonnonvaroja käyttäen. Elämykselliseen luontomatkailuun panostaminen mm. tuomalla luontomatkailukohteita esille.	Yhteishankkeet ja omat hankkeet. Palautteet. Turvallisuustilastot. Matkailijatilastot ja omat kyselyt.	

PÄÄMÄÄRÄ	TAVOITE	KEINOT/ TOIMENPITEET	MITTARI ARVIOINTI	HALLINTO/ YKSIKKÖKOHTAINEN TAVOITE JA MITTARI (TALOUSARVIOON)
Oppiminen ja koulutus	1. Avoin, tasa- arvoinen ja laadukas varhais- kasvatus sekä perusopetus. 2. Elinikäinen oppiminen. 3. Digitaalisia palveluja on tarjolla ja digiosaaminen on vahvaa.	Henkilöstö on osaavaa ja motivoitunutta. Vapaan sivistystyön palvelut. Uudet teknologiset ratkaisut, sähköiset palvelut, töiden uudelleen organisointi ja uusien tuottavampien toimintatapojen käyttöönotto.	Henkilöstön työhyvinvointikysely ja asiakaskyselyt. TYKY-toiminnan ja työterveyshuollon mittarit. Henkilöstön koulutukseen osallistuminen koulutussuositusten mukaisesti. Vapaan sivistystyön palveluntuottajien mittarit. Uusien teknologisten ratkaisujen ja sähköisten palveluiden käytönnoton onnistuminen.	

5.2 Strategiasta johdetut valtuustotason tavoitteet vuodelle 2025

ELINVOIMAISEN ENONKOSKEN PÄÄMÄÄRÄT	TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI
Enonkoski näkyy ja kuuluu	Elinvoimainen kunta.	Kunnan veto- ja pitovoimaa ylläpidetään ja vahvistetaan mm. toimivilla peruspalveluilla, maankäytöllä, työllisyydellä, yrittäjyydellä ja osaamisella.	Kuntien elinvoimamittariston tärkeimmät avainluvut pysyvät ennallaan tai paranevat (mm. väestö, työllisyys, elinkeinorakenne, kuntatalous, kilpailukyky jne.)
Aktiiviset kuntalaiset	Elinvoimaiset ja aktiiviset yhdistykset ja järjestöt.	Kunta jatkaa ja kehittää yhteistyötä erilaisten tapahtumien järjestämisessä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhdistysten toimintaa tuetaan taloudellisesti.	Yhdistysten taloudelliset tuet (perustoiminta ja tapahtumatuki sekä yhteistyösopimukset) säilyvät v. 2024 tasolla.
Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski	Kuntatalous on tasapainossa.	Ennakoiva ja kustannustietoinen talouden suunnittelu ja päätöksenteko. Aktiivinen talouden seuranta ja reagointi.	Toteumat ja tilinpäätös.
	Peruspalvelut tuotetaan kuntalaisille lähipalveluina.	Hyvä yhteistyö ja edunvalvonta tulevan Etelä-Savon hyvinvointialueen kanssa.	Lähipalvelut (sote) säilyvät Enonkoskella.
Tunnettu matkailu- ja luontokohte	Enonkoski on tunnettu matkailijoiden keskuudessa	Elämykselliseen luontomatkailuun panostaminen mm. tuomalla luontomatkailukohteita esille hanke- rahoituksella.	Yksi joko seudullinen tai kunnan oma matkailu- hanke.
Oppiminen ja koulutus	Digitaalisia palveluja on tarjolla ja digiosaaminen on vahvaa.	Uudet teknologiset ratkaisut, sähköiset palvelut, töiden uudelleen organisointi ja uusien tuottavampien toimintatapojen käyttöönotto.	Uusien teknologisten ratkaisujen ja sähköisten palveluiden käyttöönoton onnistuminen.

5.3 Konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet vuodelle 2025

Kuntalain 13 §:ssä on määritelty valtuuston konsernijohdamiseen liittyvät tehtävät. Säännöksen mukaisesti valtuuston tulee päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Konsernin toimintaa ohjaa Enonkosken kunnan omistajapoliittisten linjausten ohella Enonkosken kunnan konserniohje.

Valtuusto voi asettaa tavoitteita ja määrittellä tytäryhteisöjen toiminnan ohjausta ja valvontaa koskevia periaatteita kunnan konsernijohdolle. Valtuusto voi lisäksi asettaa tavoitteita, jotka ohjaavat kunnan edustajia tytäryhteisön toimielimissä. Valtuusto voi ohjata asettamallaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa.

Keskeisen osan konsernista muodostaa Enonkosken Vuokratalot Oy. Tämän lisäksi kunta omistaa 34,64 % asunto-osakeyhtiö Enonkosken Rinnetiestä ja 17,11 % asunto-osakeyhtiö Enonkosken Louhelantiestä.

Kunnalla on myös omistusosuudet Itä-Savon koulutuskuntayhtymässä ja Sateenkaaren koulun kuntayhtymässä, jossa annetaan esi-, perus- ja lisäopetusta vaativaa erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille. Koulu tarjoaa opetusta kehitysvammaisille, autistisille ja psykososiaalista tukea tarvitseville oppilaille, joiden kotikunnan lähikoulu ei pysty vastaamaan heidän koulunkäyntinsä yksilöllisiin tarpeisiin tai jotka tarvitsevat kasvun, kehityksen sekä oppimisen tueksi laaja-alaista kuntoutusta. Sateenkaaren erityiskoulussa annetaan opetusta koulussa vakituisesti opiskeleville sekä lyhytaikaisilla kuntoutusjaksoilla käyville oppilaille.

Talousarvio 2025

Konsernia ja konserniyhteisöjä koskevat tavoitteet01

Talous

Päämäärä: Kuntakonsernin talous on tasapainossa

Taloussuunnitelmakauden tavoitteet:

- 1.1 Kunnan toimintakate ei heikkene vuoden 2023 tasosta.
- 1.2 Kunnan velkataso on kohtuullinen ja asukaskohtainen lainamäärä konsernilainojen osalta ei ylitä 1 500 euroa/asukas.
- 1.3 Kuntakonsernin toiminnan ja talouden ohjaus ja hallinta on tehokasta.

Konsernijohdolle ja kunnan edustajille asetetut tavoitteet

	TP 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Konsernin vuosikate poistoista, %	199,3	100 % + korvaus-investoinnit	100 % + korvaus-investoinnit	100 % + korvaus-investoinnit
Konsernin omavaraisuusaste, %	85,9	70 %	70 %	70 %
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	14,5	< 30 %	< 30 %	< 30 %
Tytäryhteisöjen on raportoitava kunnanhallitukselle kertaa/vuosi	3	3	3	3

Enonkosken Vuokratalot Oy

Toiminnan painopistealueet

1. Asuntojen käyttöasteen nostaminen tai pitäminen edellisen tilikauden tasolla ja pitäminen riittävällä sekä taloudellisesti kestäväällä tasolla.
2. Vuokra-asuntojen määrän sopeuttaminen kysyntään.
3. Omistajaohjauksen ja yhteistyön kehittäminen kuntaorganisaation kanssa.

Kriittinen menestystekijä	Tavoite 2025	Mittari/Tavoitetaso
Vakaa kuntatalous	Päätökset vuokra-asuntokannan sopeuttamiseksi kysyntää vastaavaksi (purku, myynti) on tehty.	Suunnitelmakauden aikana (2023–2025) tyhjiä asuntoja 5–10 koko asuntokannasta.
	Vuokrataloyhtiön (kiinteistöosakeyhtiö) asunnot asumiskelpoisia.	Kuntoarvio, pitkän aikavälin kunnossapitosuunnitelma, pelastussuunnitelma sekä näiden mukaiset toimet.
	Asuntojen käyttöasteen nostaminen.	Käyttöasteen nostaminen tai pitäminen samalla tasolla vuoden 2024 tilinpäätöksestä.
	Vuokrataloyhtiö raportoi kolme kertaa vuodessa (huhti- ja elokuussa sekä joulukuussa tilinpäätöksenä) kirjallisesti yhtiön talouden tilasta ja asuntojen käyttöasteesta.	Raportit toimitetaan keskustuimistoon käsiteltäviksi kunnan huhtikuun lopun ja elokuun lopun talousarvion toteumien sekä tilinpäätöksen yhteydessä.
Joustava ja nopea palvelujen saanti	Palvelut asiakkaalle tavoiteajassa ja säännösten edellyttämällä tavalla.	Asuntohakemuksen käsittely välittömästi tai enintään kolmen viikon kuluessa.

6. Käyttötalousosa

6.1 Kunnanhallitus

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Kirjanpidossa kokonaisuus yleishallinto sisältää erillisinä vastuualueina yleishallinto 1300, ympäristöterveydenhuolto 1700, maankäytön hallinta 1800 sekä elinvoiman edistäminen ja työllisyyden hoito 1900.

Omana erillisenä vastuualueenaan on näiden lisäksi tarkastustoimi 1200.

Maankäytön hallinta (1800) ei ole valtuuston nähden sitova, vaan tavoitteellinen määräraha.

Taloussuunnitelma 2024–2026

Toimintaympäristön muutos

Hallitusohjelman mukaisesti kuntien toimintaedellytyksiä vahvistetaan purkamalla normeja kuntien nykyisestä tehtäväkentästä. Kuntien normien keventämisen ja kokeilujen ohjelman tavoitteena on löytää purettavia normeja ja edistää kokeiluja, joilla joustavoitettaisiin kuntien tehtävien hoitamista, vähennettäisiin byrokratiaa ja sujuvoitettaisiin toimintaa kunnan ja asiakkaan näkökulmista.

Kevään 2024 kehysriihessä hallitus päätti osana uusia sopeuttamistoimia, että kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähennetään tai kuntien maksutuloja lisätään siten, että julkinen talous vahvistuu 100 milj. euroa vuodesta 2025 lähtien. Kaikilla hallinnonaloilla on tarkoitus vähentää erilaisten suunnittelu- ja kirjausvelvoitteiden määrää kunnan toiminnassa.

Vuoden 2025 alusta lähtien TE-palvelut siirtyvät kuntien tehtäväksi ja valtion työ- ja elinkeinotoimistot lakkautetaan. Työvoimapalveluista tulee osa kunnan peruspalveluja ja niiden rahoitus kohdennetaan kunnille peruspalveluiden valtionosuuden kautta.

Veropohjan rapautuminen voi olla kasvava uhka varsinkin pienemmissä kuntakoryhmissä, jos väestöennusteen mukainen demografiakehitys jatkuu ennustetun kaltaisena. Jatkuva epätasapaino painelaskelmassa tulojen ja menojen välillä osoittaa tarvetta menojen sopeutustoimenpiteille ja veronkorotuksille. Jatkovuosien ennakoitavuutta kuitenkin helpottavat sivistystoimen palvelutarpeen lasku ja pienenevät investointitarpeet varsinkin pienempien kuntakoryhmien talouteen. Investointien ja palvelutarpeen ennakoivan suunnittelun tarve korostuu jatkossa sopeutusmahdollisuuksien siirtyessä enemmän veroprosentin korotuksiin. Pienimpien kuntakoryhmien osalta tilanne voi olla haastava, sillä monissa pienissä kunnissa kunnallisveroprosentit ovat jo korkeampia ja yksikkötuotot matalampia.

Talous

Enonkosken kunnanvaltuuston 12.11.2024 vahvistamilla veroprosenteilla Enonkosken kunnan tuloveron ennakoidaan vuonna 2025 nousevan noin 4,85 % vuoden 2024 kunnan oman talousarvion ennustetusta tasosta (1 669 000 euroa → 1 750 000) eli noin 81 000 euroa. Yhteisöveron ennustetaan laskevan vuoden 2024 talousarvion ennusteesta noin 1,91 % (472 000 euroa → 463 000) eli 9 000 euroa vähemmän. Kiinteistöveron osalta ennakoidaan verotulokertymän olevan vuonna 2025 noin 621 000 euroa, eli noin 3 000 euroa enemmän kuin kunnan oma vuoden 2024 talousarvion ennuste, joka on 618 000 euroa. Kokonaisuutos verotulojen osalta on noin 2,72 % (n. 75 000 euroa) suurempi vuonna 2025 verrattuna vuoden 2024 talousarvion ennusteeseen (2 759 000 euroa → 2 834 000).

Vuonna 2025 Enonkosken kunnan peruspalvelujen valtionosuus ennakkotiedon (lokakuu 2024) mukaan on peruspalvelujen valtionosuus 1 445 484 euroa ja TE-uudistuksen valtionosuusrahoitus

on 164 776 euroa, verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus 578 557 euroa, muiden opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet (v. 2024) -378 233 euroa eli valtionosuudet yhteensä on 1 810 584 euroa. Veromenetysten kompensaaation ennuste 226 360 euroa, jolloin valtionosuudet ja veromenetysten kompensatiot ovat yhteensä 2 036 944 euroa.

Vuoden 2025 talousarviossa vuosikate on 368 133 euroa, joka ei kata suunnitelmanmukaisia poistoja, jotka ovat 687 116 euroa.

Sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet ovat vastuualuekohtaisia.

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos%	TS2026	TS2027
TOIMINTATULOT	117 737	231 300	192 300	-16,9	192 300	192 300
TOIMINTAKULUT	-1 032 747	1 470 487	1 538 447	4,6	1 538 447	1 538 447
TOIMINTAKATE	- 915 010	-1 239 187	-1 346 147	8,6	-1 346 147	-1 346 147

Toimielin	10 Konsernihallinto
Tulosalue	120 Tarkastuslautakunta
Vastuualue	1201 Tarkastustoimi

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Tarkastuslautakunnan on valmisteltava muun muassa valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi lautakunnan on muun muassa huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta sekä valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tehtävä on jaettu selkeästi kahtia: tehtävien hoitamiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen liittyvästä tarkoituksenmukaisuusarvioinnista vastaa tarkastuslautakunta ja varsinaisesta tilintarkastuksesta ammattitilintarkastaja.

Tarkastustoimen tavoitteena on toimintojen tuloksellisuuden sekä kunnan toiminnan laillisuuden ja julkisen luotettavuuden edistäminen. Tarkastuslautakunta kehittää yhteistyössä hallintokuntien kanssa tavoitteiden asettamista ja niiden toteutumisen arviointia.

Sitovat tavoitteet

Tarkastuslautakunta seuraa ja arvioi valtuuston asettamien strategisten päämäärien toteutumista sekä arvioi valtuuston vuosittain asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Tarkastuslautakunta kutsuu kokouksiin kuultavaksi vähintään kolme asiantuntijaa tai viranhaltijaa.

Tarkastuslautakunta vie sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi valtuustolle vähintään kerran vuodessa.

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos%	TS2026	TS2027
TOIMINTATULOT						
TOIMINTAKULUT	-17 228	-20 339	-20 956	3,0	-20 956	-20 956
TOIMINTAKATE	-17 228	-20 339	-20 956	3,0	-20 956	-20 956

Toimielin	10 Konsernihallinto
Tulosalue	130 Kunnanhallitus
Vastuualue	1300 Yleishallinto
Vastuuhenkilö	Kunnanjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 1301 Vaalit, 1310 Kunnanvaltuusto, 1320 Kunnanhallitus, 1330 Maahanmuutto, 1340 Keskustoimisto, 1350 Muu yleishallinto

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Kunnanvaltuusto on kunnan ylintä päätösvaltaa käyttävä luottamuselin, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuusto päättää mm. kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, talousarvioista ja taloussuunnitelmasta, tilinpäätöksestä, varallisuuden hoidosta ja sijoitustoiminnan perusteista jne. Valtuustolle kuuluu myös edistää kuntalaisten suoraa osallistumista kunnan toimintaan ja päätöksentekoon

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta, valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta, kunnan henkilöstöpolitiikasta, kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, toiminnan omistajaohjauksesta. Kunnanhallitus huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä valvoo kunnan etua ja edustaa kuntaa työnantajana.

Keskustoimisto luo edellytykset kunnan ylimmän luottamushenkilö- ja viranhaltijajohdon sekä kunnan koko organisaation tulokselliselle työskentelylle, vastaa keskitetyistä hallintopalveluista sekä edistää kunnan toiminta-ajatuksen ja vastuualueiden valitsemien kehittämistavoitteiden toteutumista. Muu yleishallinto käsittää Savonlinnan kaupungin hankintatoimen, Etelä-Savon maakuntaliiton, Suomen Kuntaliiton, KT Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat, eri yhdistysten jäsenyydet, vanhus- ja vammaisneuvoston, tyky-toiminnan, ammattiyhdistys- ja työsuojelutoiminnan, yhteisöjen perustoiminta-avustukset, lapsiperheiden tukemisen ja kunnan osuuden verotuskustannuksiin.

Numera Oy (ent. Sarastia Oy) vastaa kunnan talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista. ICT-palvelut ja -tuen tuottaa Frendy Oy ja tietosuojavastaavan palvelut tuottaa Savonlinnan kaupunki.

Sitovat tavoitteet:

Strateginen päämäärä: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

1. Strateginen tavoite: Kuntatalous on tasapainossa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunnan talous on tasapainossa. Mittarina talouden toteuma ja tilinpäätös.

2. Strateginen tavoite: Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunnan palvelut turvataan hyvällä henkilöstöpolitiikalla. Mittarina terveysperusteiset poissaolot ovat alle kunta-alan ja hyvinvointialueiden keskiarvon (15,5 pv/työntekijä v. 2023) ja työhyvinvointikyselyn tulokset pysyvät samana tai paranevat verrattuna vuoteen 2024.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset.

Strategiset tavoitteet:

1. Elinvoimaiset ja aktiiviset yhdistykset ja järjestöt.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunta järjestää vähintään yhden yhteistyötapaamisen paikallisten yhdistysten/järjestöjen kanssa ja tapaamiseen osallistuu vähintään 10 yhdistystä/järjestöä. Mittarina yhteistyötapaamisten lukumäärä ja osallistuneiden yhdistysten/järjestöjen lukumäärä.

2. Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kuntalaiset käyttävät aktiivisesti kuntalaisaloite.fi-palvelua ja aloitteet käsitellään toimielimissä. Kuntalaiset voivat osallistua kunnalliseen päätöksentekoon tai pystyvät antamaan mielipiteensä kuntalaisille kohdennetussa sähköisellä kyselyllä. Mittarina kuntalaisia informoidaan kuntalaisaloite.fi-palvelusta, kuntalaiset jättävät kuntalaisaloite.fi-palvelun kautta vähintään kaksi kuntalaisaloitetta, jotka ovat käsitelty toimielimissä. Kuntalaisille kohdennetaan vähintään yksi sähköinen kysely liittyen kunnan tuottamiin palveluihin tai muuhun ajankohtaiseen kuntalaisia koskevaan asiaan.

Strateginen päämäärä: Oppiminen ja koulutus.

Strateginen tavoite: Digitaalisia palveluja on tarjolla ja digiosaaminen on vahvaa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

1. Kunnan henkilöstöllä on käytössään oma sisäinen tiedotuskanava (intranet) ja henkilöstö käyttää sitä aktiivisesti omassa työssään. Mittarina kunnan oman intranetin käyttöön otosta kerätään vähintään yksi palaute henkilöstöltä.

2. Kunnassa on ajan tasalla oleva tiedonhallintasuunnitelma, kunnassa noudatetaan tietosuojaohjeita, eikä tietosuojapoikkeamia ei ole. Mittarina hyväksytty tiedonhallintasuunnitelma sekä tietosuojapoikkeamia ei ole.

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos%	TS2026	TS2027
TOIMINTATULOT	61 853	3 200	6 300	96,9	6 300	6 300
TOIMINTAKULUT	-574 394	-780 016	-767 690	-1,6	-767 690	-767 690
TOIMINTAKATE	-512 541	-776 816	-761 390	-2,0	-761 390	-761 390

Toimielin	10 Konsernihallinto
Tulosalue	130 Kunnanhallitus
Vastuualue	1700 Ympäristöterveydenhuolto
Vastuuhenkilö	Kunnanjohtaja

Tähän kustannuspaikkaan kuuluvat elintarvikevalvonta ja -neuvonta, eläinlääkäripalvelut, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta, terveydensuojelun edistäminen ja valvonta sekä tupakkalain valvonta.

Kunnilla on päävastuu ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön ja valvonnan toimeenpanosta omilla alueillaan. Ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä kunnissa säädetään laissa ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta 410/2009. Kunnan vastuulla olevat ympäristöterveydenhuollon tehtävät ovat elintarvikevalvonta, terveydensuojelu, tupakkavalvonta, eläinlääkintähuolto, yleinen ympäristöterveyshaittojen arviointi ja ympäristöterveyden erityistilanteisiin varautuminen.

Vuodesta 2023 Enonkoski on ollut mukana yhteistyösopimuksella seudullisessa ympäristöterveydenhuollossa, jossa Savonlinnan kaupunki toimii isäntäkuntana ja muita kuntia ovat Juva, Puumala, Sulkava ja Rantasalmi.

Strateginen päämäärä: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

Strateginen tavoite: Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Ympäristöterveydenhuollon palvelut tuotetaan uudella isäntäkuntamallilla Savonlinnan kaupungin tuottamana kunnan ja kuntalaisten tarpeita vastaavasti kustannustehokkaasti ja poikkihallinnollinen yhteistyö on sujuvaa kunnan muiden toimialojen mm. teknisen toimen kanssa. Mittarina kustannustason seuranta ja ympäristöterveydenhuoltoa koskevat palautteet (Savonlinnan kaupunki).

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos%	TS2026	TS2027
TOIMINTATULOT						
TOIMINTAKULUT	-91 500	-75 000	-76 000	1,3	-76 000	-76 000
TOIMINTAKATE	-91 500	-75 000	-76 000	1,3	-76 000	-76 000

Toimielin	10 Konsernihallinto
Tulosalue	130 Kunnanhallitus
Vastuualue	1800 Maankäytön hallinta
Vastuuhenkilö	Kunnanjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 1800 Maaomaisuuden hallinta ja 1810 Maankäytön suunnittelu

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Toiminnan tarkoituksena on pitää kunnan metsät (950,6 ha) kunnossa ja tuottaa toimintatuottoa kunnan tarpeisiin. Kunnanhallitus päättää metsän ja tonttien myynnistä. Tekninen toimi ylläpitää luetteloja vapaina olevista asuin- ja teollisuustonteista. Metsänhoitopalvelut hankitaan ostopalveluina metsänhoitoyhdistykseltä, joka huolehtii laadukkaasta metsänhoidosta kunnan tavoitteiden mukaisesti, ylläpitää metsätaloussuunnitelmaa sekä tekee vuosittain esityksen tehtävistä hakkuista ja hoitotoista. Metsänhoitoyhdistys hoitaa puukauppojen kilpailutuksen ja toteuttaa hoitotyöt hoitosopimuksessa sovitulla hinnoilla. Tavoitteena on, että vuosittaiset hakkuumäärät vastaavat vuosittaista kasvua. Suunnitelman tavoitteena ovat kestävä puuntuotanto ja tasaiset hakkuutulot.

Toiminnan tavoitteet:

Huom. Tulosyksikön sitovuutta seurataan omana osastonaan, mutta se ei ole valtuustoon nähden sitova, vaan tavoitteellinen.

Strateginen päämäärä: Enonkoski näkyy ja kuuluu.

Strateginen tavoite: Elinvoimainen kunta.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Myytävien ja vuokrattavien tonttien aktiivinen markkinointi. Mittarina tonttimarkkinoille tehdään oma osio kotisivulle.

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos%	TS2026	TS2027
TOIMINTATULOT	15 869	36 000	136 000	277,8	136 000	136 000
TOIMINTAKULUT	-45 762	-50 222	-41 994	-16,4	-41 994	-41 994
TOIMINTAKATE	-29 893	-14 222	94 006	-761,0	94 006	94 006

Toimielin	10 Konsernihallinto
Tulosalue	130 Kunnanhallitus
Vastuualue	1900 Elinvoiman edistäminen ja työllisyyden hoito
Vastuuhenkilö	Kunnanjohtaja ja elinvoimakoordinaattori

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 1380 Kehitysprojektit, 1390 Elinkeino, markkinointi ja kehittäminen sekä 1900 Työllisyyden hoito

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma:

Elinvoiman edistämisen vastaa kunnan elinkeino- ja yrityspalveluista, elinkeinoelämän kehittämisestä ja tapahtumien koordinoinnista sekä edistää alueen saavutettavuutta, yritysten verkostoitumista, toimintaedellytyksiä ja yhteistyötä.

Työllisyyden hoito eli työelämäpalvelujen tehtävänä on edistää työtä hakevien henkilöiden työllistymistä, kuntoutusta ja aktivoimista henkilökohtaisen suunnitelman avulla. Tavoitteena on löytää pysyvä ja positiivinen ratkaisu joko työpaikan, työkokeilun, kuntouttavan työtoiminnan, koulutuksen tai muun säännöllisen toiminnan parissa. Työelämäpalvelut tarjoavat myös valmennusta työelämään henkilölle, joka toimii jo työelämässä ja etsii uutta suuntaa uralleen. Työelämäpalveluissa toimitaan verkostoissa, jossa mukana ovat mm. sosiaali-, terveys- ja kuntoutusalan ammattilaiset, TE-palvelut, Kela ja työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP). Työelämäpalvelut siirtyvät kunnan vastuulle v. 2025 alusta.

Vastuualue sisältää myös Savonlinnan työllisyysalueen kustannukset, Savonlinnan kaupungin maaseututoimen ostopalvelut, Itä-Savon Uusyrityskeskuksen palvelut (aloittavan yrityksen neuvontapalvelut), SavonLuotsi Leader ry:n kuntaosuuden, yhteisöjen kanssa tehdyt sopimukset tapahtumista sekä yhteisöjen tapahtuma-avustukset.

Sitovat tavoitteet:

Strateginen päämäärä: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski.

1. Strateginen tavoite: Kunta on vahva yhteistyökumppani yrittäjille.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunta järjestää yhteistyössä Itä-Savon Uusyrityksen kanssa vähintään yhden yhteistyötapaamisen paikallisten yritysten kanssa ja tapaamiseen osallistuu vähintään 10 yrittäjää. Mittarina yhteistyötapaamisten lukumäärä ja osallistuneiden yrittäjien lukumäärä.

2. Strateginen tavoite: Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunta järjestää työelämäpalvelut v. 2025 yhteistyössä Savonlinnan työllisyysalueen kanssa. Yhteistyö uudella työllisyysalueella on sujuvaa, kustannustehokasta ja palveluprosessit ovat kunnossa. Mittarina talouden toteuma sekä mahdollisesti kerätty asiakaspalautteet uudesta toimintamallista yhteistyössä työllisyysalueen kanssa.

Strateginen päämäärä: Tunnettu matkailu- ja luontokohde

Strateginen tavoite: Enonkoski on tunnettu matkailijoiden keskuudessa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunta osallistuu vähintään yhteen joko seudulliseen tai kunnan omaan matkailuhankkeeseen. Mittarina hankkeiden lukumäärä.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset.

Strateginen tavoite: Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunta järjestää vähintään yhden kyläillan/kylä tai muun tapahtuman, jossa teemana ovat esimerkiksi ajankohtaiset asiat, kylien turvallisuus/varautuminen, kylien kuulumiset tms. ja kyläiltoihin osallistuu vähintään 10 kyläläistä/kylä. Mittarina toteutuneet kyläillat ja osallistujien lukumäärä.

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos%	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	40 015	192 100	50 000	-74,0	50 000	50 000
TOIMINTAKULUT	-321 091	-565 249	-652 763	15,5	-652 763	-652 763
TOIMINTAKATE	-281 076	-373 149	-602 763	61,5	-602 763	-602 763

6.2 Sivistyslautakunta

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	300 Sivistyslautakunta
Vastuualue	
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3000, 3100, 3110, 3120, 3130, 3140, 3200, 3210, 3300, 3400, 3410, 3420

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Sivistyslautakunta päättää varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, iltapäivätoiminnan, koulukuljetusten/joukkoliikenteen ja kirjaston toiminnasta. Yhteistyössä toimijoiden kanssa lautakunta kehittää alaisiaan toimintoja muuttuvan toimintaympäristön (talous, asiakasmäärä jne.) vaatimukset huomioon ottaen. Sivistystoimi luo edellytykset kuntalaisten henkiseen ja muulle kehittymiseen sekä hyvinvointiin huolehtimalla tasa-arvoisesta ja laadukkaasta varhaiskasvatuksesta, koulutuksesta ja elinikäisistä oppimismahdollisuuksista. Henkilöstö on tärkein voimavara toteutettaessa sivistystoimen palveluja. Henkilöstön määrän tulee vastata laajan tehtäväkentän tarpeita. Henkilöstön työhyvinvointiin ja jaksamiseen tulee panostaa

Strateginen päämäärä: Oppiminen ja koulutus

Strateginen tavoite Avoin, tasa-arvoinen ja laadukas varhaiskasvatus sekä perusopetus. Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Sivistystoimen henkilöstön määrä on riittävä lakisääteisten tehtävien ja perustehtävien toteuttamiseksi huomioiden erityisesti lakiuudistus oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistamiseksi.

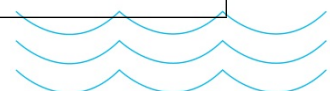
Mittari 1: Päiväkodin henkilöstömitoituksen toteutuminen kaikissa työvuoroissa. Varautuminen kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen

Mittari 2: Riittävän opetushenkilöstön ja tuntiresurssin määrä perusopetuksessa. Riittävä resurssi ryhmäkohtaisten ja oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttamiseksi.

300 SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	676 979	675 377	792 028	17,3	792 028	792 028
TOIMINTAKULUT	-3 150 094	-3 425 010	-3 618 910	5,7	-3 618 910	-3 618 910
TOIMINTAKATE	-2 473 115	-2 749 633	-2 826 882	2,8	-2 826 882	-2 826 882

Riski tai ongelma	Pahimmat seuraukset	Riskin suuruus 1–3	Riskin varautuminen	Asia hoidettu	Toteutumisaikataulu
Sivistystoimen hallinnon ja opetushenkilöstön riittävä määrä. Sijaisuudet ala- ja yläkoulu, sijaiset saatava välittömästi.	Henkilöstön työssä-jaksaminen ja uupuminen. Henkilöstön sitouttaminen. Vähennetään henkilöstön hakeutumista muihin tehtäviin. Pätevien sijaisten saaminen vaikeaa, kuormittaa opettajia ja ohjaajia, opetus kärsii.	2	Työnkuvat, työn määrä ja henkilöstön määrä riittävä tarpeeseen nähden. Pyritään sijaisuusringin käyttöön, tuntipankki käytössä. Hallintosihteerin työpanoksen saaminen sivistystoimeen 40 %.	Kesken.	Hallintosihteerin tehtävään perehdyttäminen virantoimituksen aloittamisen jälkeen.
Tietojärjestelmä	Oppilaiden, varhaiskasvatuksessa olevien lasten ja asiakkaiden tietojen häviäminen tai joutuminen väärin käsiin.	1	Tietojärjestelmät ja niiden ohjelmat on annettu ulkopuolisen hoidettavaksi. Vaikutustenarviointi tehdään osin ulkopuolisena asiantuntijatyönä.	On hoidettu.	Vaikutusten arviointi GDPR:n näkökulmasta 2024–2025 ja sopimus voimassa 3 vuotta.
Koulun oma palvelin ja verkko	Vain yksi vastuuhenkilö, sijaisuus järjestely puutteellinen.	1	Koulun oman verkon käyttö vain käyttäjä- ja salasanan avulla. Pidetään verkon infrastruktuuri ajan tasalla.	On hoidettu.	Toisen vastuuhenkilön perehdyttäminen hoitamaan palvelinta ja verkkoa, palvelimen päivittäminen 2025.
Julkista valtaa käyttävät virkamiehet valmistelevat päätettäväksi meneviä asioita.	Taloudelliset seuraukset. Oikeudelliset seuraukset. Imagokysymys.	1	Tehdään oikeudenmukaisia lakiin perustuvia esityksiä ja päätöksiä. Käytetään tarvittaessa hyväksi koettua omaa verkostoa ja ollaan huolellisia ja tarkkoja.	On hoidettu.	
Tarjouspyyntöön perustuvat koululaiskuljetukset kahden liikenneyrittäjän hallussa.	Liikenneyrittäjä irtisanoo sopimuksen, jolloin kuljetukset joudutaan hoitamaan pikku takseilla tms. järjestelyillä	1	Ei voi varautua, kuin sopimusten allekirjoittamisella, jolloin sopimuksen irtisanomisaika on kuusi kuukautta.	On hoidettu.	

	normi taksojen mukaisesti. Kustannusten nousu.				
Kirjaston ja koulunkeittiön sijaisuudet	Kirjasto suljettu tai keittiö toiminnassa erityisjärjestelyin.	1	Kirjaston virkailijat sijaistavat toisiaan ja keittiön henkilöstö on riittävän hyvin resursoitu ja sijaiset kartoitettu.	On hoidettu.	
Päiväkodilla ammattitaitoisen hoito- ja kasvatushenkilöstön riittävä määrä	Lapsen turvallinen hoito vaarantuu, jos hoito- ja kasvatushenkilöstöä liian vähän suhteessa lapsimäärään.	2	Noudatetaan päivähoitoasetuksessa säädettyä suhdelukua.	On hoidettu, ylitykset poikkeuksellisia.	
Ulkoistettu taloushallinto (kirjanpito, laskutus, palkat)	Asiakkaiden palvelu myöhästyy, vaikeutuu tai jopa estyy.	1	Käydään keskustelua palvelun tuottajan kanssa, tarvittaessa reklamoidaan.	Hoidetaan tapauskohtaisesti.	
Pandemia	Lähiopetus keskeytyy, oppilaiden tuen saaminen vaarantuu	1	Etäopetuksen ja etäyhteyksien käytön opettelu sekä oppilaan tukemisen työnjaosta sopiminen.	On hoidettu, tarkennetaan tapauskohtaisesti.	

Riskin suuruus:

1 = vähäinen riski

2 = kohtalainen riski

3 = merkittävä riski

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	300 Sivistyslautakunta
Vastuualue	3000 Sivistystoimen hallinto
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3000, 3010

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Hallinto vastaa toimialan yhteisten asioiden hoidosta, tehtävien koordinoinnista ja lautakunnan työskentelyn sujuvuudesta. Hallinto ohjaa ja valvoo koulutuksen järjestämistä taloudellisesti sekä tarkoituksenmukaisesti lainsäädännön ja valtuuston määrittämässä puitteissa. Joukkoliikenne hoidetaan mahdollisimman taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti muita toimintoja palvelleen. Toiminnan kustannuspaikat ovat sivistystoimen hallinto, joukkoliikenne, perusopetus, erityisopetus, esiopetus, iltapäivätoiminta, keittiö, kansalaisopisto, musiikkiopisto, kirjasto, päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja lasten kotihoidontuki.

Strateginen päämäärä: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

Strateginen tavoite: Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Sivistystoimen hallinnon työnkuvat selkeytyvät ja palkataan lisähenkilö.

Mittari 1: Hallintosihteeri perehdytetään tehtäväänsä ja hänelle siirtyvät sivistystoimen tehtävät ovat selkeästi sovitut.

Mittari 2: Kunnan koulukuljetuskriteerit päivitetään.

Strateginen päämäärä: Oppiminen ja koulutus

Strateginen tavoite: Digitaalisia palveluja on tarjolla ja digiosaaminen on vahvaa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Sivistystoimen hallinto päivittää osaamistaan järjestelmien kehittyessä.

Mittari 1: Tietojärjestelmien vaikutusten arviointi saatetaan loppuun vuoden aikana.

Mittari 2: Hallinnon henkilöstö osallistuu ainakin yhteen digiosaamiseen liittyvään koulutukseen.

Strateginen tavoite: Avoin, tasa-arvoinen ja laadukas varhaiskasvatus sekä perusopetus.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Pyritään siihen, että henkilökunta on oikein mitoitettu, kelpoisuusehdot täyttävä ja kouluttautumalla ammattitaitoaan ylläpitävä.

Mittari 1: Toteutetaan kunnan koulutussuunnitelman mukaisesti kaksi koulutuspäivää/työntekijä/kalenterivuosi

Strateginen päämäärä: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

Strateginen tavoite: Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Kuntalaisten asiointi kirkonkylälle ja Savonlinnaan mahdollistetaan koulukuljetuksien yhteydessä ja/tai linja-autovuoroilla.

Mittari 1: Turvataan linja-autoliikenteen vuorojen määrä nykyisellä tasolla.

3000 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	3 892	1 000	1 000	0,0	1 000	1 000
TOIMINTAKULUT	-85 195	-138 118	-143 986	4,2	-143 986	-143 986
TOIMINTAKATE	-81 303	-137 118	-142 986	4,3	-142 986	-142 986

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	300 Sivistyslautakunta
Vastuualue	3100 Peruskoulutus
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3100, 3110, 3120, 3130, 3140

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Esiopetusta annetaan koulun toimintana ja koulun tiloissa. Yhtenäiskoulussa opiskelee 0–9 vuosiluokat. Koulurakennuksia on kaksi ja lisäksi liikunnan opetuksessa käytetään liikuntataloa. Iltapäivätoiminta toteutetaan omana toimintana esiopetuksen tiloissa koulupäivän jälkeen. Koulun ja päiväkodin ruoka valmistetaan koululla sijaitsevassa omavalmistuskeittiössä. Noin puolet esi- ja perusopetuksen oppilaista on koulukuljetusedun piirissä.

Strateginen päämäärä: Oppiminen ja koulutus

Strateginen tavoite: Avoin, tasa-arvoinen ja laadukas varhaiskasvatus sekä perusopetus. Digiosaaminen on vahvaa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Opetusryhmässä voi olla enintään 23 oppilasta. Opetusryhmä jaetaan kahteen rinnakkaiseen opetusryhmään, mikäli oppilaita olisi 24 tai enemmän.

Mittari 1: Pienet tai kohtuullisen kokoiset opetusryhmät esi- ja perusopetuksessa toteutuvat.

Tavoite 2: Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistaminen otetaan käyttöön 1.8.2024

Mittari 1: Ryhmäkohtaisiin ja oppilaskohtaisiin tukitoimiin osoitetaan lain edellyttämä resurssi. Erityisopettajan ja samanaikaisopettajan resurssi pidetään samalla tasolla kuin syksyllä 2024.

Mittari 2: Oppimiseen liittyvä pedagoginen testaaminen lukivaikeuksien ja matemaattisten vaikeuksien seulomiseksi toteutetaan suunnitelmallisesti jokaisella luokka-asteella. Testit ovat laadukkaat ja ajantasaiset.

Tavoite 3: Perusopetuksen oppilaiden digitaidot lisääntyvät ja digitaalisten oppimateriaalien käyttö lisääntyy.

Mittari 1: Hankitaan Chromebook-laitteita lisää 20 kpl alakoululle sijoitettuna (nykyiset laitteet yläkoululla).

Mittari 2: Kohdistetaan vähintään puolikas VESO-koulutuspäivä henkilöstön digitaitoihin.

Mittari 3: Digikartta osana opetussuunnitelmaa on aktiivisessa käytössä ja käyttöä arvioidaan henkilöstön toteuttaman lukuvuoden työn arvioinnin yhteydessä.

Tavoite 4: Oppilasarvioinnin monipuolistaminen, läpinäkyväksi tekeminen ja entistä vahvempi tasa-arvoisuus

Mittari 1: Kehitetään sähköisten oppilasarviointijärjestelmien (mm. Qridi) käyttöä siten, että se on käytössä kaikilla oppilailla ja opettajilla tarkoitustaan vastaavalla tavalla.

Mittari 2: Kaikki perusopetuksen päättävät oppilaat sijoittuvat jatko-opintoihin oppivelvollisuuslain edellyttämällä tavalla.

3100 PERUSKOULUTUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	544 013	593 677	706 028	18,9	706 028	706 028
TOIMINTAKULUT	-2 169 664	-2 359 243	-2 478 032	5,0	-2 478 032	-2 478 032
TOIMINTAKATE	-1 625 651	-1 765 566	-1 772 004	0,4	-1 772 004	-1 772 004

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	300 Sivistyslautakunta
Vastuualue	3200 Muu koulutus
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3200, 3210

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Muu koulutus luo kunnan asukkaille mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen kansalaisopiston ja musiikkiopiston opinto- ja harrastustoimintaan osallistumisen muodossa. Linnalan opisto antaa kurssitarjonnallaan monenlaisia mahdollisuuksia eritasoiseen opiskeluun ja harrastamiseen. Tämän lisäksi järjestetään erilaisia projekteja ja hankkeita. Linnala tarjoaa koulutusta ja yleissivistystä, mahdollisuuksia harrastamiseen, kohtaamiseen ja virkistytymiseen. Toiminnallaan se pyrkii myös ehkäisemään yhteiskunnallista syrjäytymistä.

Musiikkiopisto toiminta hankitaan ostopalveluna Savonlinnan musiikki- ja tanssiopistolta. Oppilaspaikkoja on kymmenen. Yksi oppilaspaikka maksaa n. 930 €. Musiikkiopistoa ylläpitää Savonlinnan musiikkiopiston kannatusyhdistys ry. Musiikkiopistossa opiskellaan neljällä eri tasolla. AO = aikuisosasto, MOT= musiikkiopistotaso, PJO= popjazz-osasto ja PT= perustaso.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset

Strateginen tavoite: Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Linnalan opisto järjestää monipuolista ja riittävää vapaan sivistystyön opetusta Enonkoskella. Opetustarjonnassa huomioidaan vahvasti kuntalaisten toiveet.

Mittari 1: Opetusta järjestetään vuosittain 520–560 tuntia.

Mittari 2: Toteutuneiden kurssien määrä ja mahdollisesti uusien kurssien määrä (kuntalaisten toiveet).

Tavoite 2: Taiteen perusopetuksen musiikin opetukseen on varattu 10 oppilaspaikkaa ja opiskelijoiden opiskelua tuetaan oppilaspaikkamaksuilla.

Mittari 1: Taiteen perusopetuksen yleiseen tai laajaan oppimäärään osallistuu vähintään 5 opiskelijaa vuosittain.

3200 MUU KOULUTUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTAKULUT	-29 062	-29 050	-28 950	-0,3	-28 950	-28 950
TOIMINTAKATE	-29 062	-29 050	-28 950	-0,3	-28 950	-28 950

Toimielin	Sivistyslautakunta
Tulosalue	300 Sivistyslautakunta
Vastuualue	3300 Kirjasto
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3300

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden harrastamiseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Lisäksi edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Kunnan kirjasto palvelee sekä asiakaspalveluajoilla ja omatoimiaikoina.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset

Strateginen tavoite: Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Kirjaston lainattava materiaali vastaa kuntalaisten toiveita ja kysyntää.

Omatoimikirjaston käyttö on aktiivista. Laajennetaan omatoimikirjaston aukioloaikaa viikonloppuisin, jotta se on yhtenevä arkipäivien kanssa. Kehitetään liikkuvia kirjastopalveluita mm. varhaiskasvatukseen ja vanhusten suuntaan.

Mittari 1: Kirjaston käyttäjä- ja lainausmäärät (sisältäen e-materiaalin käytön) suhteessa asukaslukuun pyritään kasvattamaan vuoden 2024 tasosta.

Mittari 2: Omatoimiaikaisen käytön seuranta. Omatoimiajalla kävijöiden määrä pysyy toimintavuoden 2024 tasolla.

Mittari 3: Lukupiirejä järjestetään vähintään kuusi kappaletta vuoden aikana.

Mittari 4: Seurataan liikkuvien kirjastopalveluiden lainausmäärää.

Strateginen päämäärä: Oppiminen ja koulutus

Strateginen tavoite: Elinikäinen oppiminen, digitaalisia palveluja on tarjolla ja digiosaaminen on vahvaa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Tarjoamme kuntalaisille mahdollisuuden pysyä kiinni digitaidoissa ja hyödyntää kirjastoa oppimisen välineenä. Kehitetään tiedonhaun opastusta perusopetuksen oppilaille.

Mittari 1: Kirjastossa on asiakkaiden käytössä kaksi tietokonetta ja tulostinskanneri, myös omatoimiaikana.

Mittari 2: Kirjaston käytön mahdollisuuksista käydään kertomassa paikkakunnan sidosryhmille. Järjestetään tiedonhaun koulutukset yläkoulun oppilaille.

Mittari 3: Järjestetään kerran kuukaudessa kansallisen e-kirjaston ja kirjaston käytön opastus kuntalaisille.

3300 KIRJASTO	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	590	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT	-138 543	-139 829	-162 850	16,5	-162 850	-162 850
TOIMINTAKATE	-137 952	-139 829	-162 850	16,5	-162 850	-162 850

Toimielin	30 Sivistyslautakunta
Tulosalue	300 Sivistyslautakunta
Vastuualue	3400 Lasten päivähoito
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3400, 3410, 3420

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatuksessa painotetaan lapsuuden itseisarvoista luonnetta, vaalitaan lapsuutta ja ohjataan lasta ihmisenä kasvamisessa. Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, jossa lapsen leikillä on keskeinen merkitys. Lähtökohtana toiminnassa ovat palveluhenkisyys ja tiivis yhteistyö lapsen huoltajien kanssa. Säännöllinen yhteistyö huoltajien kanssa on oleellista, jotta perheiden ja henkilöstön yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden.

Varhaiskasvatusta tuodaan esille myönteisellä tavalla järjestämällä toimintaa eri yhteistyötahojen, esim. järjestöjen, seurakunnan, vanhustyön ja perusopetuksen kanssa.

Vastuualueen tehtävänä on järjestää kunnallisia varhaiskasvatuspalveluja perheiden tarpeiden mukaisesti. Jokaisella perheellä on lain mukaan oikeus valita lapsilleen elämäntilanteeseensa sopiva palvelumuoto. Varhaiskasvatuspalvelu järjestetään Enonkoskella kokonaisuudessaan päiväkotihoidon, yksityisiä toimijoita ei ole. Lisäksi perheellä on mahdollisuus valita lasten kotihoidon tuki ja hoitaa lapset omassa kodissaan.

Kunnallista varhaiskasvatuspalvelua järjestetään tällä hetkellä päiväkotihoidon. Päiväkodissa on kolme ryhmää; Pikku-Uikut, Kuikat ja Koskikarat, joissa tarjotaan varhaiskasvatusta 1–5-vuotiaille sekä esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta esikoululaisille. Päiväkodissa järjestetään tarvittaessa myös vuorohoitoa aamuisin, iltaisin ja viikonloppuisin vanhempien työstä tai opiskelusta johtuvien tarpeiden mukaan. Vuorohoidon tarve on yleisesti ottaen viime vuosina lisääntynyt, mutta tarve vaihtelee jatkuvasti. Tällä hetkellä päiväkodissa olevista lapsista noin 40 % alle 3-vuotiaita, mikä on lisännyt henkilöstön tarvetta. Joitakin varhaiskasvatuspaikkoja myydään vuosittain muille paikkakunnille.

Varhaiskasvatustoimintaa ohjaa seudullinen varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatustoimintaa suunnitellaan, arvioidaan ja dokumentoidaan varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Pienryhmätoiminta, jossa toteutuu lapsen yksilöllinen huomioiminen ja kehityksen tukeminen, on keskeinen toimintamuoto. Varhaiskasvatus on kokopäiväpedagogiikkaa, jossa kaikki päivän tilanteet ovat kasvun ja oppimisen kannalta merkityksellisiä ja leikki on keskiössä. Varhaiskasvatussuunnitelman (Vasun) mukaisesti päiväkodissa kiinnitetään huomiota huoltajien ja lasten osallisuuden vahvistamiseen osana varhaiskasvatustoimintaa. Huoltajien osallisuuden vahvistamiseksi tiedonkulkua on parannettu ottamalla käyttöön sähköinen asiointijärjestelmä Daisy. Daisya hyödynnetään yhteydenpidon lisäksi pedagogisessa dokumentoinnissa sekä lasten ja ryhmien varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisessa sähköisesti. Kasvatushenkilöstön pedagogista osaamista kehitetään edelleen täydennyskoulutuksen avulla ja hyödynnetään erityisesti verkkokoulutuksia.

Strateginen päämäärä: Oppiminen ja koulutus

Strateginen tavoite: Avoin, tasa-arvoinen ja laadukas varhaiskasvatus

Strateginen tavoite: Elinikäinen oppiminen, digitaalisia palveluja on tarjolla ja digiosaaminen on vahvaa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Riittävä määrä pätevää henkilöstöä ja varhaiskasvatuspaikkoja päiväkodissa, jotta varhaiskasvatusta pystytään jatkossakin tarjoamaan joustavasti perheiden tarpeet huomioiden, mukaan lukien vuorohoidon tarpeet. Riittävä, koulutettu henkilöstö on laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumisen edellytys.

Mittari 1: Riittävä määrä pätevää henkilöstöä suhteessa lapsiin. Tavoitteena on, että lainmukainen henkilöstömitoitus toteutuisi päiväkodissa myös ryhmäkohtaisesti, ei ainoastaan koko päiväkotia tarkasteltaessa. Suhdeluvun toteutumista seurataan Daisyn avulla päivittäin. Vakinaistetaan yksi varhaiskasvatuksen opettaja 1.8.2025 alkaen.

Mittari 2: Vahvistetaan varhaisen tuen toimintamallia tuottamalla varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut omana työnä 1.8.2025 alkaen ja luopumalla ostopalvelusta tämän osalta.

Mittari 3: Vahvistetaan varhaiskasvatuksen digipedagogiikkaa hankkimalla pedagogista toimintaa varten kuusi tablettitietokonetta.

Strateginen tavoite: Elinikäinen oppiminen**Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:**

Tavoite 1: Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssi on käytössä. Valssin avulla arvioidaan henkilöstön suunnitelmallista ja tavoitteellista ammatillisen osaamisen kehittämistä varhaiskasvatuksessa ja varhaiskasvatuksen laatua.

Tavoite 2: Henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua täydennyskoulutukseen, joka on suunnitelmallista ja laadukasta.

Mittari 1: Varhaiskasvatuksen laatua arvioidaan keväisin mm. varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssin tuottaman kyselyn avulla. Laatua arvioidaan vuosittain eri näkökulmista.

Mittari 2: Täydennyskoulutukseen kannustetaan ja siihen luodaan mahdollisuuksia. Toteutetaan kunnan koulutussuunnitelman mukaisesti kaksi koulutuspäivää/työntekijä/ kalenterivuosi. Osallistutaan DigiVaka- hankkeen täydennyskoulutuksiin osaamiskartoituksen mukaisesti.

3400 LASTEN PÄIVÄHOITO	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	128 484	80 700	85 000	5,3	85 000	85 000
TOIMINTAKULUT	-727 631	-758 770	-805 092	6,1	-805 092	-805 092
TOIMINTAKATE	-599 147	-678 070	-720 092	6,2	-720 092	-720 092

6.3 Vapaa-aikalautakunta

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	350 Vapaa-aikalautakunta
Vastuualue	
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3500, 3600, 3700, 3800

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Vapaa-aikatoimen tehtävänä on luoda edellytykset ja tarjota mahdollisuudet kuntalaisten monipuoliselle vapaa-ajan vieton ja terveydelle ja hallitulle elämälle. Vapaa-aikalautakunnan vastuualueeseen kuuluu vapaa-aikatoimenhallinto, kulttuuritoimi, liikuntatoimi ja nuorisotoimi.

Kulttuuritoimintalain mukaan kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää monipuolista ja kaikkia ikäryhmiä tavoittavaa kulttuuritoimintaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Liikuntalain mukaan kunnan tehtäviin kuuluu luoda liikunnan harrastamiselle yleiset edellytykset kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä. Kunnan tulee järjestää liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Tehtävänä on luoda laadukkailla ja monipuolisilla liikuntapalveluilla edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiselle harrastustoiminnalle, jota kautta voidaan edistää kuntalaisten kokonaisvaltaista terveyttä ja hyvinvointia.

Nuorisolain mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioiden luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset. Enonkoski näkyy ja kuuluu.

Strateginen tavoite: Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia. Luovuudelle on tilaa. Elinvoimaiset ja aktiiviset yhdistykset ja järjestöt. Kunta on saavutettavissa kaikille.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kuntalaiset osallistuvat yhdistysten kautta ja itsekin aloitteellisesti erilaisten tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen sekä kunnan palvelujen ja toiminnan kehittämiseen.

Tavoite 1: Monipuolinen liikuntatoimen tarjonta kaikenikäisille.

Mittari 1: Liikuntatoimen ohjatut ryhmät, omaehtoinen liikunta (kuntosalikortit, tuetut uimahallikäynnit), aktiivinen ulkoliikuntapaikkojen käyttäminen. Seurataan mahdollisuuksien mukaan kävijämääriä.

Mittari 2: Yhdistyksille jaetut liikuntatoimen tukemiseen tarkoitetut taloudelliset tuet/vuosi. Tavoitteena jakaa vähintään 90 % määrärahasta.

Tavoite 2: Monipuolinen nuorisotoiminta suhteessa käytettäviin resursseihin.

Mittari 1: Nuoret käyvät nuorisotilassa aktiivisesti. Mukaan tulee uusia nuoria. Tavoitteena 15 nuorta/ilta.

Mittari 2: Kunta on mukana vähintään yhdessä kansainvälisessä EU-rahoitteisessa hankkeessa.

Mittari 3: Enonkosken kunnan edustajat osallistuvat nuorisolain 9§:n mukaisesti ohjaus- ja palveluverkoston toimintaan. Jokaisessa kokouksessa (4 kpl vuodessa) on Enonkosken edustaja.

Tavoite 3: Monipuolinen kulttuuritarjonta ja rikas tapahtumatarjonta.

Mittari 1: Kunta markkinoi aktiivisesti omia sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa yhteistyössä järjestettyjä tapahtumia, joihin osallistuu runsaslukuisesti niin enonkoskelaisia kuin lähikuntien asukkaita tai matkailijoita.

Mittari 2: Yhdistyksille jaetut taloudelliset tuet euroa/vuosi. Tavoitteena jakaa vähintään 90 % määrärahasta

Mittari 3: Selvitetään kulttuuritoimen asema osana kunnan organisaatiota tarkoitusta vastaavalla tavalla.

RAPORTTI YHTEENSÄ	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	41 031	12 000	24 500	104,2	12 000	12 000
TOIMINTAKULUT	-359 419	-378 365	-415 433	9,8	-378 365	-378 365
TOIMINTAKATE	-318 388	-366 365	-390 933	6,7	-366 365	-366 365

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	350 Vapaa-aikalautakunta
Vastuualue	3500 Vapaa-aikatoimen hallinto
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Vapaa-aikatoimen hallinto vastaa toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta, vapaa-aikatoimen henkilöstö-, talous- ja muista hallintotehtävistä sekä tiedotuksesta. Vapaa-aikalautakunta järjestää kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen palveluja.

Strateginen päämäärä: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski.

Strateginen tavoite: Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Kunnan vapaa-ajan toimen henkilöstöä on riittävästi ja saadaan pidettyä ja/tai palkattua päteviä työntekijöitä.

Mittari 1: Riittävä määrä työntekijöitä tai työntekijöiden työpanosta käytettävissä vapaa-aikatoimen palvelujen toteuttamiseen.

Mittari 2: Hallinnon työntekijät päivittävät osaamistaan 2 koulutuspäivää / vuosi.

3500 VAPAA-AIKATOIMEN HALLINTO	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	2	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT	-17 635	-17 061	-34 041	99,5	-34041	-34041
TOIMINTAKATE	-17 633	-17 061	-34 041	99,5	-34041	-34041

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	350 Vapaa-aikalautakunta
Vastuualue	3600 Kulttuuritoimi
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Kunnan kulttuuritoimi edistää, tukee ja tarvittaessa järjestää paikallista kulttuuritoimintaa. Kulttuurityön ensisijaisena tehtävänä on toimintaedellytysten luominen monipuoliselle ja innovoivalle kulttuuritoiminnalle.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset.

Strateginen tavoite: Kunta jatkaa ja kehittää yhteistyötä erilaisten tapahtumien järjestämisessä kolmannen sektorin kanssa. Yhdistysten toimintaa tuetaan taloudellisesti. Kuntalaiset osallistuvat kunnan palvelujen/toiminnan kehittämiseen.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Yhdistyksille jaetaan taloudellista tukea tai tarjotaan kunnan tiloja käyttöön erilaisten tapahtumien järjestämiseksi. Kunta toimii aktiivisena yhteistyökumppanina tapahtumien järjestämisessä ja mahdollistamisessa.

Mittari 1: Yhdistyksille varatuista avustusrahoista (perustoimintatuki ja toimintatuki) on jaettu vähintään 90 %.

Mittari 2: Selvitetään kulttuuritoimen ja elinvoiman vastuualueen yhdistäminen siten, että kulttuuritoimen lakisääteiset palvelut taataan osana organisaatiota.

3600 KULTTUURITOIMI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTAKULUT	-7 851	-10 859	-7 464	-31,3	-7 464	-7 464
TOIMINTAKATE	-7 851	-10 859	-7 464	-31,3	-7 464	-7 464

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	350 Vapaa-aikalautakunta
Vastuualue	3700 Liikuntatoimi
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Liikuntatoimen tarkoituksena on toimintaedellytysten luominen monipuolista liikuntaharrastustoimintaa varten sekä terveiden elämäntapojen edistäminen. Kohderyhmänä on koko Enonkosken kunnan väestö. Palvelut järjestetään käytettävissä olevien resurssien puitteissa usein maksuttomana. Liikuntapalvelujen muut keskeiset tehtäväalueet ovat urheiluseurojen tukeminen sekä liikuntatalon ja muiden liikuntapaikkojen asianmukainen ylläpito.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset.

Strateginen tavoite: Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari: Liikuntatoimi järjestää tai mahdollistaa yhteistyökumppanina monipuolisesti erilaisia liikuntaryhmiä ja muuta ohjattua toimintaa lapsille ja nuorille, työkäisille ja senioreille.

Mittari 1: Lapsille ja nuorille vähintään kolme liikuntaryhmää, työkäisille vähintään kuusi liikuntaryhmää ja senioreille vähintään kahdeksan liikuntaryhmää.

Mittari 2: Lapsille ja nuorille, työkäisille ja senioreille järjestetään erilaisia lajikokeiluja vähintään kerran vuodessa kullekin ikäryhmälle omana toimintana tai osana hanketta.

Mittari 3: Liikuntapaikkojen kunnosta pidetään hyvää huolta ja kuntalaisilta saatu palaute on pääosin positiivista. Kirjataan saatua palautetta ylös ja tehdään korjaavia toimenpiteitä.

3700 LIIKUNTATOIMI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	24 959	12 000	16 000	33,3	12 000	12 000
TOIMINTAKULUT	-263 279	-276 863	-286 635	3,5	-276 863	-276 863
TOIMINTAKATE	-238 321	-264 863	-270 635	2,2	-264 863	-264 863

Toimielin	30 Sivistystoimi
Tulosalue	350 Vapaa-aikalautakunta
Vastuualue	3800 Nuorisotoimi
Vastuuhenkilö	Rehtori-sivistystoimenjohtaja

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Kunnan nuorisotoimen ensisijaisia tavoitteita ovat edellytysten luominen kunnassa toteutettavalle nuorisotoiminnalle ja nuorisotoiminnan tukeminen. Nuorisotoimen kohderyhmänä ovat alle 29-vuotiaat.

Strateginen päämäärä: Aktiiviset kuntalaiset.

Strateginen tavoite: Kuntalaiset ovat omatoimisia, aktiivisia, liikkuvia ja harrastavia. Kunta on saavutettavissa kaikille.

Hallinto/yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tavoite 1: Nuoret osallistuvat nuorisotoimen järjestämiin tapahtumiin ja nuorisoihtoihin.

Mittari 1: Vuosittain järjestetään vähintään neljä nuorten toiveiden mukaista tapahtumaa tai retkeä, joista yksi on nuorisovaltuuston järjestämä.

Mittari 2: Nuorisotilan kävijämäärä on keskimäärin 15 nuorta/ilta.

Tavoite 2: Nuorisovaltuuston toiminta on aktiivista.

Mittari 1: Nuorisovaltuusto kokoontuu vähintään 6 kertaa vuoden aikana suunnitellen ja ideoiden nuorille kohdennettua toimintaa ja tapahtumia.

Mittari 2: Nuorisovaltuuston tehtävät on jaettu toimintasäännön mukaisesti ja nuorisovaltuusto on nimennyt edustajansa kunnan toimielimiin.

Tavoite 3: Etsivä nuorisotyö antaa mahdollisuuden turvalliseen aikuiskontaktiin ja ohjaa asiakkaana olevia nuoria oikeiden palvelujen ääreen.

Mittari 1: Tiedotetaan etsivästä nuorisotyöstä kohdennetusti kaksi kertaa vuodessa esimerkiksi sosiaalisen median ja oppituntien kautta.

Mittari 2: Etsivä nuorisotyöntekijä jalkautuu vähintään neljään nuorisotapahtumaan vuodessa.

3800 NUORISOTOIMI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	16 071	0	8 500		8 500	8 500
TOIMINTAKULUT	-70 654	-73 582	-87 293	18,6	-87 293	-87 293
TOIMINTAKATE	-54 583	-73 582	-78 793	7,1	-78 793	-78 793

Riski tai ongelma	Pahimmat seuraukset	Ris-kin suu-ruus 1-3	Riskiin varautuminen	Asia hoidettu	Toteutumis-aikataulu
Toiminnallinen Henkilöstöriski, yksintyöskentely	Tapaturman uhka, väkivallan uhka	1	Sovittava käytännöt avun saamiseksi	Hoidettu	
Toiminnallinen Tiedonkulkuriski	Tahattomat inhimilliset virheet ja erehdykset	1	Säännöllinen keskustelu/ ohjeistaminen henkilöstön kanssa	Hoidettu	
Vahinko Laitteiston rikkoutuminen	Ei voida tuottaa joitakin palveluista	1	Varalaitteiston hankinta	Vaihtoehdot tiedossa	

Riskin suuruus:

1 = vähäinen riski

2 = kohtalainen riski

3 = merkittävä riski

6.4 Tekninen lautakunta

Toimielin	40 Tekninen toimi
Tulosalue	400 Tekninen lautakunta
Vastuualue	4000 Tekninen toimi
Vastuuhenkilö	Kunnaninsinööri

Tulosalueen kustannuspaikat ovat 4800 Teknisen toimen hallinto, 4801 Ympäristöhallinto ja 4802 Rakennusvalvonta.

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Teknisen sektorin eri tulosyksiköiden toiminnan yhteensovittaminen hoitamalla hallintoa keskitetysti. Rakennusvalvonnan palvelujen tuottaminen MRL:n ja MRA:n sekä RakMk:n mukaisesti, sekä ympäristönsuojeluun, valvontaan ja ohjeistukseen liittyvät tehtävät.

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ: Enonkoski näkyy ja kuuluu

STRATEGINEN TAVOITE: Myönteinen kuntakuva

Hallinto/Yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tyytyväiset asiakkaat. Tavoitteena että kuntalaiskyselyn tuloksissa ei ole aiheellisia moitteita.

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ: Oppiminen ja koulutus

STRATEGINEN TAVOITE: Elinikäinen oppiminen

Hallinto/Yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Teknisen toimen henkilöstö on ammattitaitoista, osaavaa ja voi hyvin työssään. Henkilöstö osallistuu ammatilliseen täydennyskoulutukseen vähintään 1 pv/työntekijä/vuosi, työhyvinvointikyselyn tulokset pysyvät samana tai paranevat.

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

STRATEGINEN TAVOITE: Kuntatalous on tasapainossa

Hallinto/Yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Tekninen toimi pysyy talousarvioissaan, mittarina talouden toteuma.

4000 TEKINEN TOIMI	TP 2023	TA+MUUT. 2024	TA 2025	Muutos%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	22 216	13 750	5 150	-62,5	5 150	5 150
TOIMINTAKULUT	-198 106	-215 364	-234 941	9,1	-234 941	-234 941
TOIMINTAKATE	-175 890	-201 614	-229 791	14,0	-229 791	-229 791

Toimielin	40 Tekninen toimi
Tulosalue	400 Tekninen lautakunta
Vastuualue	4100 Yleiset alueet
Vastuuhenkilö	Kunnaninsinööri

Tulosalueen kustannuspaikat ovat 4100 Liikenneväylät, 4102 Jätehuolto, 4104 Muut yleiset alueet, 4106 Norppa-vesiretkeilyreitti ja 4114 Ulkoilu- ja liikuntapaikat, jonka loppumaksajana on liikuntatoimi.

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Kuntakeskuksen liikennealueiden ja liikuntapaikkojen ylläpitäminen, hoito ja kehittäminen. Turvallisuusnäkökohtien huomioiminen ja positiivisen kuntakuvan luominen ympäristön hoidolla. Jätehuollon ja kierrätyspisteiden kehittäminen ajan tarpeiden mukaisesti. Yksityistieavustuksen myöntämisellä pyritään helpottamaan tasapuolisesti haja-asutusalueella asuvien kuntalaisten tienpidon taloudellista raskautta.

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ: Tunnettu matkailu- ja luontokohde

STRATEGINEN TAVOITE: Turvallinen, rauhallinen ja viihtyisä elinympäristö

Hallinto/Yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Asiakaspalaute

Kunnan yleiset alueet pidetään siinä kunnossa, että kuntalaiset ja täällä vierailevat tuntevat olonsa viihtyisäksi ja turvalliseksi. Mittarina myönteisiä asiakaspalautteita 3 kpl/vuosi ja reklamaatioita alle 5 kpl/vuosi.

4100 YLEISET ALUEET	TP 2023	TA+MUUT. 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	57 540	82 326	89 115	8,2	89 115	89 115
TOIMINTAKULUT	-274 794	-312 053	-319 524	2,4	-319 524	-319 524
TOIMINTAKATE	-217 254	-229 727	-230 409	0,3	-230 409	-230 409

Toimielin	40 Tekninen toimi
Tulosalue	400 Tekninen lautakunta
Vastuualue	4200 Kiinteistöt
Vastuuhenkilö	Kunnaninsinööri

Tulosalueen kustannuspaikat ovat 4220 Toimitila, 4240 Sosiaalitoimen rakennukset, 4280 Asuinrakennukset, 4320 Vuokratut tuotantotilat ja 4340 Tuottamattomat ja vajaakäyttöiset tilat

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Ylläpitää olemassa olevaa rakennuskantaa sillä tasolla, että käyttäjillä on edellytykset kiinteistössä tarkoitettuun toimintaan ja poistaa korjausvelkaa. Pitää kiinteistöjen käyttöaste mahdollisimman korkealla tasolla.

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

STRATEGINEN TAVOITE: Kuntatalous on tasapainossa

Hallinto/Yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Talouden raportointi. Kunnan kiinteistöt pidetään siinä kunnossa, että kuntalaiset ja täällä vierailevat tuntevat olonsa viihtyisäksi ja turvalliseksi. Mittarina myönteisiä asiakaspalautteita 3 kpl/vuosi ja reklamaatioita alle 5 kpl/vuosi.

4200 KIIENTEISTÖT	TP 2023	TA+MUUT. 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	1 415 419	1 484 910	1 492 402	0,5	1 492 402	1 492 402
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	19 974	25 000	15 000	-40,0	15 000	15 000
TOIMINTAKULUT	-1 135 269	-1 244 145	-1 209 961	-2,7	-1 209 961	-1 209 961
TOIMINTAKATE	300 124	265 765	297 441	11,9	297 441	297 441

Toimielin	40 Tekninen toimi
Tulosalue	400 Tekninen lautakunta
Vastuualue	4400 Kaukolämpölaitos
Vastuuhenkilö	Kunnaninsinööri

Tulosalueen kustannuspaikkoja ovat 4400 Kaukolämpölaitos ja 4410 Kaukolämpölinjat

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Lämmön häiriötön jakelu asiakkaille biopolttoaineella alihankintaa hyväksi käyttäen.

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

STRATEGINEN TAVOITE: Kunta on vahva yhteistyökumppani yrittäjille

Hallinto/Yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Kunnan ja kaukolämpöä tuottavan yrityksen Pro Pelletin yhteistyötapaamiset toteutuvat vähintään kerran vuodessa eikä lämmöntuotannossa esiinny häiriöitä.

4400 KAUKOLÄMPÖLAITOS	TP 2023	TA+MUUT. 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	265 541	288 300	341 720	18,5	341 720	341 720
TOIMINTAKULUT	-273 585	-287 008	-302 003	5,2	-302 003	-302 003
TOIMINTAKATE	-8 045	1 292	39 717	2 974,1	39 717	39 717

Toimielin	40 Tekninen toimi
Tulosalue	400 Tekninen lautakunta
Vastuualue	5000 Vesi- ja viemärlaitos
Vastuuhenkilö	Kunnaninsinööri

Tulosalueen kustannuspaikkoja ovat 5500 Pohjavedenottamot, 5520 Vesisäiliöt, 5525 Vesilinjat, 5535 Viemärlinjat, 5540 Jätevedenpumppaamot ja 5550 Jätevedenpuhdistamo

Toiminta-ajatus ja palvelusuunnitelma

Vesi- ja viemärlaitoksen vastuulla on talousveden luotettava jakelu asiakkaille ja jätevesien puhdistaminen mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavasti. Laitosten ohjauksessa käytetään ajanmukaista tekniikkaa.

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ: Itsenäinen ja yhtenäinen Enonkoski

STRATEGINEN TAVOITE: Kunnan palvelurakennetta uudistetaan toimintaympäristön muuttuessa

Hallinto/Yksikkökohtainen tavoite ja mittari:

Kohteiden automatisointi ja digitaaliset mahdollisuudet

Kunnan ja vesi- ja viemärlaitoksen häiriötön toiminta. Vuoden aikana valmistellaan automatisoinnin ja digitaalisten ratkaisujen uusintaa.

5000 VESI- JA VIEMÄRILAITOS	TP 2023	TA+MUUT. 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	138 932	137 000	159 500	16,4	159 500	159 500
TOIMINTAKULUT	-149 729	-143 610	-163 828	14,1	-163 828	-163 828
TOIMINTAKATE	-10 796	-6 610	-4 328	-34,5	-4 328	-4 328

7. Investointisuunnitelma

1000	Tasekustannuspaikka	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
	Projekti	€	€	€	€
1320	Kunnanhallitus				
	9550 Kiinteä omaisuus/maa-alueet		20 000	20 000	20 000
	9561 Palvelin	15 000	15 000		
	9484 Tienvarsiopasteet	10 000	10 000		
4100	Liikenneväylät				
	9421 Pirttiniementie pintarakenteen korjaus, K, Pa			60 000	
	9422 Kaavatiet ja maankäyttö, K, Pa	30 000	30 000	30 000	30 000
	9430 Kuusitien ja Rantakujan sekä Mäntysalontien peruskorjaus, K, Pa	75 000			
	9430 Säästötien asfaltointi	15 000			
	9491 Ollintien asfaltointi 20€/m2		20 000		
4104	Muut yleiset alueet				
	9443 Ruohonleikkuri, U, Pv	7 000			
	9449 Leikkikentät (uusia kalusteita), K, Pv		15 000		
	9466 Koskenvaren kehittäminen, U, Pa	45 000	32 500		
	9467 Sahalammen kunnostus ja veneväylän merkintä, K, Pa, kok.ka 39 000 €	15 000	15 000		
	9472 Ihamaniemen venelaituri, kotisatama	15 000			
4114	Ulkoilu- ja liikuntapaikat				
	9308 Jääkiekkokaukalon laidat	56 500			
	9311 Talviuintipaikka, tekla 14.3.2022 § 10, U, Pa	24 000	8 000		
	9313 Tervarannantien rannan laituriterassi, U, Pa		10 000		
	9314 Liikuntatoimen kalustohankinnat, U, Pv		8 000		
4220	Toimitilat				
	Kohde 4262 Kirkonkylän koulu				
	9431 Kirkonkylän koulun wc-tilan lattia, K, Pv	8 000	13 500		
	9475 Alakoulun katon maalaus ja kattoturvatuotteet, K, Pv		85 000		
	9476 Alakoulun ikkunoiden vaihtaminen, K, Pa	120 000			
	9492 Kirkonkylän koulu, rakennusautomaation ja vesisulun uusiminen, K, Pv		25 000		
	9493 Kirkonkylän koulu, putkiremontin suunnittelu, K, Pv		10 000		
	9494 Kirkonkylän koulu, julkisivuremontti, K, Pv			50 000	
	Kohde 4268 Enonkosken koulu				
	9463 Koulun keittiön laitteiden uusintaa, K, Pv	8 000	8 000	8 000	8 000
	9419 Pelikaukalon ruohomatto, K, Pv				
	9495 Enonkosken koulu, ruokalan penkkien uusiminen, K, Pv		12 000		
	9496 Enonkosken koulu, metallityöluokan lattian pinnoitus, K, Pv		10 000		
	Kohde 4272 Liikuntatalo				
	9302 Liikuntatalon korjaukset, K, Pa				10 000
	9315 Liikuntatalo, pesuhuoneiden putki- ja pintaremontti sekä käyttövesiputkien uusiminen, K,		75 000		
	9316 Liikuntatalo, salin ja yleisten tilojen valaisimien uusiminen, K, Pv		18 000		
	Kohde 4304 Nuorisotila Koskipirtti				
	9487 Koskipirtti, kuistin katon rakenteiden uusiminen sekä tapahtumien sähkönsyöttö ja mahd. vesipistejärjestelyt	9 000			
	Kohde 4286 Päiväkoti				
	9407 Päiväkodin muutokset/piha-alue	11 000			
	9102 Päiväkodin IV-Kone ja sähköliittymien yhdistäminen, U, Pa		10 000		
	Kohde 4318 Keskusvarasto				
	9488 Keskusvaraston kylmä varastotila sekä säilytystilajärjestelyt ent. ongelmajätev	20 000			
	9497 Keskusvaraston ja lämpölaitoksen kattoremontti, K, Pv (keskusvaraston osuus 60%)		16 800		

		TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
4240 Sosiaalitoimen rakennukset					
	Kohde 4240 Palvelutalo Koskenhelmi				
	9406 Koskenhelmen yleisten tilojen korjaukset, K, Pv, yht. 100 000 €	27 000	10 000	10 000	10 000
	9130 Koskenhelmen huoneiden korjaus, K, Pv, kokonaisinvestointi 80 000 €	10 000	10 000	10 000	10 000
	9131 Koskenhelmen ilmastointi (ilmalämpöpumput), K, Pa	10 000	10 000	10 000	10 000
	9132 Palvelutalon koneet ja laitteet uusiminen, K, Pv	8 000		8 000	
	Kohde 4230 Terveysasema				
	9135 Terveysaseman yleisten tilojen korjaus, K, Pv		10 000		
4280 Asuinrakennukset					
	Kohde 4246 Vanhusten vuokratilo Tervarannantie				
	9412 Vanhustentalot, raput, K, Pa, kokonaisinvestointi 32 000 €	10 000			
	9481 Vanhustentalot, salaojituksen uudistaminen, K, Pv	10 000	10 000		
	Kohde 4248 Vanhusten vuokratilo Vellamo				
	9482 Vellamo, lattioiden uusiminen, K, Pv	50 000	50 000		
	9483 Vellamo, katon pesu ja maalaus, K, Pv			15 000	
	9490 Vellamo, salaojituksen uudistaminen, K, Pv	18 000	24 000		
4320 Vuokratut tuotantotilat					
	Kohde 4306 Teollisuushalli 1, Enonkoskentie 22t				
	9232 Ulkomaalaus ja ikkunoiden uusiminen				
4400 Kaukolämpö					
	9497 Keskusvaraston ja lämpölaitoksen kattoremontti, K, Pv (lämpölaitoksen osuus 40%)		11 200		
4410 Kaukolämpöverkosto					
	9271 Verkoston lämpöuotojen korjaus, K, Pv	8 000	8 000	8 000	8 000
5500 Pohjavedennotamat					
	9609 Tekopohjavesialueen lunastaminen ja aitaus, U, Pv			20 000	
	9600 Pumpputen uusiminen, U, Pv		10 000		
5520 Ylävesisäiliö					
	9610 Ylävesisäiliö, vesikaton kierreportaat ja kattokaide, U, Pv		15 000		
5525 Vesilinjat					
	9602 Huuhteluhaara Vennonmäki - Pahkajärvi	20 000			
	9606 Vesilinjojen peruskorjaukset vuosittain, K, Pv	27 700	27 700	27 700	27 700
	Vesi- ja viemäriinjat:				
	9611 Vesi- ja viemäriverkoston korjausvelkatarkastelu, U, Pv		15 000		
5535 Viemäriinjat					
	9607 Viemäriinjojen peruskorjaukset vuosittain, K, Pv	31 300	31 300	31 300	31 300
5550 Jv-puhdistamo					
	9604 Alustava jätelietteen vastaanotto, U, Pv	37 000	37 000		
	9608 Puhdistamon selkeytysaltaan pinnoitus, K, Pv	16 000	18 000		
Investointimenot yhteensä		766 500	764 000	308 000	165 000
Rahoitusosuudet investointeihin					
	Haettavat rahoitusosuudet ja muu tulo-rahoitus:				
	9311 Talviuintipaikka, Leader rahoitus				
	9313 Tervarannantien rannan laituri-terassi Kyllikki Östring testamenttirahoitus		10 000		
	9550 Kiinteä omaisuus/käyttöomaisuuden myynti				
	9570 Osakkeet / osuudet				
Investointitulot yhteensä		0	10 000		
Nettomeno		766 500	754 000	308 000	165 000
<i>Investointiosan talousarvio sarake sisältää ta-muutokset</i>					
Keskeneräisille hankkeille kokonaissumma					
U = Uusinvestointi K = Korjausinvestointi					
Pa = Palvelun parantaminen Pv = Palvelun varmistaminen					

8. Rahoituslaskelma

	TP 2023	TA+MUUT. 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	1 182 885	277 402	365 133	614 191	784 191
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-4 758	0	0	0	0
	1 178 127	277 402	365 133	614 191	784 191
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-606 196	-766 500	-764 000	-308 000	-165 000
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN			10 000	0	0
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	4 758	0	0	0	0
	-601 437	-766 500	-754 000	-308 000	-165 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	576 690	-489 098	-388 687	306 191	619 191
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	-64 793	-90 000	0	0	0
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	24 612	0	0	0	0
	-40 181	-90 000	0	0	0
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	-62 895	0	0	0	0
SAAMISTEN MUUTOS	-88 910	0	0	0	0
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-653 380	0	0	0	0
	-805 185	0	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-845 366	-90 000	0	0	0
RAHAVAROJEN MUUTOS	-268 676	-579 098	-388 867	306 191	619 191
RAHAVARAT 31.12.	6 019 759	-268 676			
1.1.	6 288 434				

9. Tuloslaskelma (ulkoinen/sisäinen)

	TP 2023	TA+MUUT. 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT					
MYYNTITUOTOT	1 243 287	1 569 385	1 741 939	1 741 939	1 741 939
MAKSUTUOTOT	134 880	109 650	91 200	91 200	91 200
TUET JA AVUSTUKSET	158 809	63 600	84 900	84 900	84 900
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 198 419	1 182 328	1 178 676	1 178 676	1 178 676
TOIMINTATUOTOT	2 735 395	2 924 963	3 096 715	3 096 715	3 096 715
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN					
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	19 974	25 000	15 000	15 000	15 000
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	19 974	25 000	15 000	15 000	15 000
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-2 843 452	-3 162 310	-3 205 248	-3 205 246	-3 205 246
PALKAT JA PALKKIOT	-2 296 148	-2 573 145	-2 615 102	-2 615 102	-2 615 102
HENKILÖSIVUKULUT	-547 303	-589 165	-590 146	-590 144	-590 146
ELÄKEKULUT	-479 866	-520 534	-515 214	-515 213	-515 214
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-67 438	-68 631	-74 932	-74 931	-74 931
PALVELUJEN OSTOT	-1 822 756	-2 196 698	-2 493 397	-2 493 397	-2 493 397
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-982 114	-1 022 698	-1 035 212	-1 035 212	-1 035 212
AVUSTUKSET	-265 277	-297 100	-308 100	-308 100	-308 100
MUUT TOIMINTAKULUT	-677 373	-817 575	-831 669	-786 669	-786 669
TOIMINTAKULUT	-6 590 971	-7 496 381	-7 873 626	-7 828 624	-7 828 624
TOIMINTAKATE	-3 835 602	-4 546 418	-4 761 911	-4 716 909	-4 716 909
VEROTULOT	2 890 271	2 759 000	2 834 000	2 975 000	3 045 000
VALTIONOSUUDET	1 877 734	1 922 320	2 036 944	2 100 000	2 200 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT					
KORKOTUOTOT	112 915	17 000	105 000	105 000	105 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	137 642	125 500	151 100	151 100	151 000
KORKOKULUT					
MUUT RAHOITUSKULUT	-74	0	0	0	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	250 483	142 500	256 100	256 100	256 100
VUOSIKATE	1 182 885	277 402	365 133	614 191	784 191
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-550 468	-634 358	-687 116	-687 116	-687 116
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-550 468	-634 358	-687 116	-687 116	-687 116
TILIKAUDEN TULOS	632 418	-356 956	-321 983	-72 925	97 075
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	632 418	-356 956	-321 983	-72 925	97 075
TUNNUSLUKUJA:					
TOIMINTATUOTOT/TOIMINTAMENOT %	41,5	39	39	39	39
VUOSIKATE/POISTOT %	214,9	44	53	89	114
VUOSIKATE, EURO/ASUKAS	895	212	286	508	608
KERTYNYT YLI-/ALIJÄÄMÄ t/EUROA	9 611	9 254	8 932	8 859	8 956
KERTYNYT YLI-/ALIJÄÄMÄ EUROA/ASUKAS	7 276	7 069	6 924	6 867	6 942
ASUKASLUKU VUODEN LOPUSSA	1 321	1 309	1 290	1 290	1 290

10. Talousarvion 2025 määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto (ulkoinen/sisäinen)

Lisätään lopullinen liite valtuustoon käsittelyyn.

Tämä talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma vuosille 2026–2027 on hyväksytty Enonkosken kunnanvaltuuston kokouksessa 16.12.2024 § x.

Tauno Nurmio

valtuuston puheenjohtaja

Minna Laurio

kunnanjohtaja

